

## Критеријуми и елементи оцењивања у настави историје

Стручно веће друштвених наука, наставници историје и географије.

Постигнућа ученика од 5. до 8. разреда у оквиру предмета историја и географија оцењују се формативно и сумативно.

**Формативно оцењивање** подразумева: редовно праћење и процену напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа, односно ангажовања ученика на сваком часу, мотивисаности, редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака, израду задатака на самом часу. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овога проистиче и оцена за рад на часу. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа ученика и ангажовања у оквиру предмета као и препоруке за даље напредовање.

Критеријум је следећи: -Недовољан успех- ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу.

- Довољан успех-ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи и ретко кад је активан на часу, али записује оно што се од њега очекује.

- Дobar успех-ученик прати наставу,скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу али не у континуитету;

- Врло добар успех- ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу.

- Одличан успех- ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке,изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

**Сумативно оцењивање.**У сумативно оцењивање спадају: 15-минутни контролни, контролни задаци, активност на часу, усмено одговарање.

У циљу праћења напредовања ученика врши се иницијално процењивање. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Оцена из ангажовања на часу изводи се на основу кратких тестова или усмених одговора који се односе на садржаје са истог или претходних часова.

Елементи оцењивања ученичких постигнућа из наставних предмета историја и географија су усвојеност садржаја, примена знања, активност и рад ученика на часу, израда презентација, паноа и учешће у пројектима.

Ученик се оцењује на основу:

- усмене провере постигнућа;
  - писмене провере постигнућа;
  - ангажовања у настави;
  - практичног рада.
- Писмена провера постигнућа ученика у трајању од 45 минута се најављују и планирају. Оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере.

За писмене провере постигнућа бројчана оцена изводи се на основу скале изражене у процентима, у складу са препорукама за оцењивање:

- 100-86%-одличан (5)
- 85-70%-врлодобар (4)
- 69-50%-добар (3)
- 49-30%-довољан (2)
- 29-0%-недовољан (1)

**Писмене провере** постигнућа у трајању од 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја, односно остварености операционализованих исхода. Оцена из писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута се не уписује у дневник. Евидентира се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа на крају програмске целине или на крају полугодишта. Резултати писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута могу се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика, а у најбољем интересу ученика.

**Усмена провера** постигнућа ученика се обавља путем непосредног одговарања на часу, уз поштовање критеријума за оцењивање.

Провера постигнућа ученика путем практичног рада се може урадити путем реферата, израде ПП презентација, пројеката, паноа. При томе, реферат не сме бити преписан или прештампан са интернета, ученик мора бити у стању да га „одбрани“. ПП

презентација може имати до максимум 15 слајдова, без претпречавања текстом. Није дозвољено копирање са интернета. Ученик мора бити у стању да је образложи, тј. докаже да ју је сам израдио.

Оцењивање се примењује и ако ученик оствари пласман на такмичењима рачунајући од школског одобрених од стране министарства и то оценом 5(пет).

Ученик се оцењује бројчано на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика:

**Одличан(5)** - Ученик је у целини усвојио основна и проширена знања, умења и вештине, примењује знања у новим околностима, познаје узроке и последице, уочава битно, самостално закључује на основу датих података, критички расуђује, поседује богат речник и лако се изражава, испољава креативну активност на часу, показује интресовања и самоиницијативност;

**Врло добар(4)** - Ученик је у целини усвојио основна знања и део проширених знања, самостално образлаже садржај, лако разуме, закључује и репродукује чињенице, лако се писмено и усмено изражава, испољава активност на већини часова, самостално и уз помоћ наставника, примењује знања у новим околностима.

**Добар(3)** - Ученик је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, схвата значење основних историјских појмова, уме да репродукује научено, самостално извршава основне задатке, има тешкоће у тачном изражавању, уочава битно, али приликом закључивања потребна је помоћ наставника.

**Довољан(2)** - Ученик је усвојио , мада не у потпуности, основна знања, репродукује научено уз помоћ наставника, има склоност ка пасивном памћењу и механичком репродуковању, има тешкоћа у изражавању, испољава несналажење у самосталном раду, несигуран је и нејасан у излагању градива.

**Недовољан(1)** - Ученик није усвојио основна знања, умења и вештине, не показује заинтересованост за процес учења, нити напредак, не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника, није у стању да га самостално репродукује.

Документација која прати процес оцењивања: ес-дневник, педагошка свеска, тестови, контролне вежбе, домаћи задаци, панои, реферати, ПП презентације.

**Закључна оцена** се изводи на основу аритметичке средине свих уписаних оцена у току школске године. Уколико ученик није задовољан предложеном закључном оценом на полугодишту или крају школске године, одговара градиво или ради полугодишњи односно годишњи тест у завистности да ли је у питању крај првог полугодишта или крај школске године.

Добијена оцена се уписује у дневник и поново се на основу аритметичке средине свих уписаних оцена утврђује закључна оцена.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

#### Број оцена и динамика

У току полугодишта ученик петог разреда мора бити оцењен минимално 2 пута; усмено, кроз писмену проверу, док може бити оцењен из ангажовања на часовима, и евентуална оцена на основу реферата, израде ПП презентација, пројеката или панона.

Ученици 6-8.разреда оцењују се минимално 4 пута у току полугодишта: једна оцена из усменог одговора, две оцене из контролне провере знања, једна оцена из ангажовања ученика на часовима, те евентуалне оцене на основу реферата, израде ПП презентација, пројеката или панона.

## Оцене и исходи по разредима- историја

### 5. РАЗРЕД

| Наставна област            | Оцена 2                                                                                                                              | Оцена 3                                                                                   | Оцена 4                                                                                                                                                                                                     | Оцена 5                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Увод у Стари век</b> | -Има основна знања о подели прошлости<br>-Зна основне појмове нпр деценија, век,миленијум<br>-Зна поделу прошлости али не хронолошки | -Има најважнија знања о историји<br>-Зна поделу прошлости и поделу праисторије и историје | -Зна да хронолошки поређа све историјске периоде .<br>-Зна прецизно да наведе временску границу историјских периода<br>-Зна да направи разлику између историјских извора и да препозна њихову аутентичност. | -Зна да хронолошки поређа све историјске периоде .<br>-Зна прецизно да наведе временску границу историјских периода<br>-Зна да направи разлику између историјских извора и да препозна њихову аутентичност. |

|                       |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>2. Праисторија</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна основне чињенице везане за праисторију(опис начина живота ,материјале који су се употребљавали и сл.)</li> </ul>                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна периодизацију праисторије</li> <li>-Зна основне карактеристике праисторије</li> <li>-Уме навести праисторијска налазишта на простору Србије</li> </ul>                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна специфичне детаље везане за праисторију.</li> <li>-Разуме напредак људске врсте</li> <li>-Зна да на карти покаже најважнија праисторијска налазишта у Србији.</li> <li>-Зна специфичне детаље везане за праисторијске локалитете</li> </ul>                                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна специфичне детаље везане за праисторију.</li> <li>-Разуме напредак људске врсте</li> <li>-Зна да на карти покаже најважнија праисторијска налазишта у Србији.</li> <li>-Зна специфичне детаље везане за праисторијске локалитете</li> </ul>                                                                                                                                                          |
| <b>3.Стари исток</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да наведе неке најважније државе</li> <li>-Разуме положај робовласника и робова у друштву Старог истока</li> <li>-Зна неке појмове нпр. мумија,пирамида и сл.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Влада историјским. појмовима везаним за Стари исток</li> <li>-Зна како настају најстарије државе на истоку</li> <li>-Уме да опише друштвено уређење</li> <li>-Зна неке детаље везане за источњачку културу религију и уметност</li> <li>-Зна на карти да покаже Стари исток</li> <li>-Повезује прошлост са садашњошћу</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Разуме околности под којима настају прве државе у Азији и Африци</li> <li>-Зна специфичне детаље из историје тих држава</li> <li>-Разуме узајамну повезаност тих цивилизација</li> <li>-Повезује прошлост са садашњошћу</li> <li>-Има историјског знања које је ван оквирног наставног плана</li> </ul>                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Разуме околности под којима настају прве државе у Азији и Африци</li> <li>-Зна специфичне детаље из историје тих држава</li> <li>-Разуме узајамну повезаност тих цивилизација</li> <li>-Повезује прошлост са садашњошћу</li> <li>-Има историјског знања које је ван оквирног наставног плана</li> </ul>                                                                                                   |
| <b>4.Стара Грчка</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна неке основне појмове везане за стару Грчку (нпр. демократија)</li> <li>-Зна неке митове</li> <li>-У стању је да препозна нека божанства</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна историјске појмове везане за Стару Грчку</li> <li>-Зна неке специфичне детаље из старогрчке историје</li> <li>-Уме да наведе неке појмове из културе,религије и уметности Старе Грчке</li> <li>-Зна да покаже на карти Стару Грчку</li> </ul>                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Разуме специфичности развоја грчке цивилизације</li> <li>-Разуме значај Грчке цивилизације и њен утицај на развој европске цивилизације</li> <li>-Зна специфичне детаље грчке историје, нпр. Грчке митове,религију и културу (ван наставног плана)</li> <li>-Зна и разуме разлоге који су довели до Грчко-персијских ратова</li> <li>-Зна и разуме разлоге који су довели до Пелопонеског рата</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Разуме специфичности развоја грчке цивилизације</li> <li>-Разуме значај Грчке цивилизације и њен утицај на развој европске цивилизације</li> <li>-Зна специфичне детаље грчке историје, нпр. Грчке митове,религију и културу (ван наставног плана)</li> <li>-Зна и разуме разлоге који су довели до Грчко-персијских ратова</li> <li>-Зна и разуме разлоге који су довели до Пелопонеског рата</li> </ul> |

|                    |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                        | -Зна и разуме значај настанка демократије,као и њен значај данас<br>-Повезује прошлост са садашњошћу                                                                                                                                                                                                                       | -Зна и разуме значај настанка демократије,као и њен значај данас<br>-Повезује прошлост са садашњошћу (нпр. демократија, наука, култура)                                                                                                                                                                                      |
| <b>5.Стари Рим</b> | -Зна да се налази у данашњој Италији<br>-Зна неке основне појмове везане за стари Рим (република, легија, романизација)<br>-Зна неке митове (нпр о Ромулу и Рему, Мит о гускама и сл.)<br>-Препознаје нека римска божанства | - Влада појмовима везаним за настанак и развој римске државе<br>- Зна неке специфичне детаље везане из римске историје<br>-Зна да наведе неке појмове из религије,културе и иметности Старог Рима<br>-Зна како се ширила римска држава | -разуме специфичности развоја римске цивилизације<br>-Зна специфичне детаље из историје Старог Рима<br>-Разуме значај римске цивилизације, као и њен развој и утицај на настанак европске цивилизације<br>-Има шире знање о ратовима и ширењу римске државе<br>-Зна специфичне детаље римске митологије,религије и културе | --разуме специфичности развоја римске цивилизације<br>-Зна специфичне детаље из историје Старог Рима<br>-Разуме значај римске цивилизације, као и њен развој и утицај на настанак европске цивилизације<br>-Има шире знање о ратовима и ширењу римске државе<br>--Зна специфичне детаље римске митологије,религије и културе |

## 6. РАЗРЕД

| Наставна област                      | Оцена 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Оцена 3                                                                                                                                                                             | Оцена 4                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Оцена 5                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Епоха средњег и новог века</b> | - Зна дефиницију појма - средњи и нови век<br>- Именује историјски период од V до XV века и од XV до XX<br>- Зна да наведе хронолошке оквири појма средњи и нови век<br>- Зна да именује феудализам и хришћанство као основне одлике средњег века<br>- Уме на ленти времена да прочита хронолошки редослед историјских периода | -Зна да именује историјске периоде стари век и средњи век и нови век и зна њихов хронолошки редослед<br>- Зна да наведе основне карактеристике периода званог средњи век и нови век | -Зна да објасни зашто смо за почетак и крај средњег века, као и новог века узели баш те хронолошке одреднице<br>- Зна да повеже историјски период са друштвеним уређењем које је тада преовладало<br>- Развијање умења израде ленте времена са унетим хронолошким границама историјских периода | -Уме да упореди основне карактеристике старог и средњег века и новог века<br>-Зна да објасни разлику кмет-роб<br>- Развијање умења самосталне израде ленте времена историјских периода |

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>- Основни историјски извори</b> | <p>- Именује писане историјске изворе за средњи век: повеље, писма, записи, натписи, хронике, летописи, житија светих, биографије владара...</p> <p>- Уме да на примерима препозна врсту историјских извора</p> <p>- Зна да наведе пример за легенду и народну песму из средњег века ( Косовска легенда, из нашег краја...)</p> | <p>- Препознаје историјске изворе и смешта их у одговарајући историјски период</p> <p>- Зна, разликује и именује места где се чувају материјални, а где писани историјски извори;</p> | <p>- Зна да дефинише: повеље, писма, записи, натписи, хронике, летописи, житија светих, биографије владара...и да их препозна на примерима на часу</p> <p>- У музеју препознаје врсте историјских извора</p> | <p>- Уме да изврши селекцију историјских извора по важности за историју као науку</p> <p>- Уочава и објашњава разлику између историјских извора за стари и средњи век и нови век</p> |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ЕВРОПА И СРЕДОЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ

|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>2. Стварање Европе</b></p> <p><b>Велика сеоба народа</b></p> | <p>- Зна шта се подразумева под синтагмом Велика сеоба народа</p> <p>- Зна ко су: Хуни, Франци и Атила „Бич божији“</p> <p>- Зна да наведе кључне чињенице о Великој сеоби: када је била (375), ко је покренуо (Хуни) и последице: сеоба варварских народа, пад Западног римског царства (476), стварање нових држава на територији ЗРЦ</p> <p>- Зна, уз помоћ наставника, да покаже Врата народа, територију ЗРЦ, ИРЦ и варварске државе настале на територији ЗРЦ</p> | <p>- Зна да је пад ЗРЦ (476) узет за кључни догађај краја старог и почетка средњег века</p> <p>- Зна самостално на карти да покаже Врата народа, правац продора Хуна, ЗРЦ, ИРЦ, новонастале државе на територији ЗРЦ</p> <p>- Зна да објасни појам вандализам, као и како је настао</p> | <p>- Зна самостално да опише Велику сеобу народа уз показивање на карти</p> <p>- Зна коначну судбину тих новостворених варварских држава и народа који су их створили (нестали, асимиловали се, освојени...)</p> <p>- Уме да повеже простор са народом</p> | <p>- Зна целовито, самостално, течно, узрочно-последично, уз коришћење карте, да опише Велику сеобу народа</p> <p>- Зна да у оквиру процеса сеоба ( не баш у вези са Великом сеобом народа) исприча основне чињенице о Викинзима и Мађарима</p>                                              |
| <b>Формирање феудалног друштва</b>                                 | <p>- Зна да упореди положај кмета и роба</p> <p>- Зна ко су кметови и које су обавезе кметова према феудалцима</p> <p>- Зна дефиницију појмова: феуд, феудално друштво, сениор, вазал</p> <p>- Зна да на слици препозна ком слоју друштва неко припада</p> <p>- Зна основне карактеристике натуралне привреде (размена</p>                                                                                                                                              | <p>- Зна да именује делове структуре феудалног друштва и које су основне разлике међу појединим слојевима (друштвеним групама: феудалац-кмет)</p> <p>- Зна да разликује, у основним цртама: ко је сениор, а ко је вазал (сениор даје вазалу феуд-посед, а вазал верно</p>               | <p>- Зна прецизно, са разумевањем да опише вазалне односе (зашто се ступа у вазалне односе, обавезе сениора према вазалу и вазала према сениору)</p> <p>- Зна да да пример за натуралну привреду</p>                                                       | <p>- Зна целовито и јасно да опише структуру феудалног друштва и односе између појединих слојева</p> <p>- Зна да упореди робовласничко и феудално друштво</p> <p>- Зна да опише главне карактеристике натуралне привреде и да објасни зашто је у раном средњем веку била преовлађујућа у</p> |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | робе за робу)                                                                                                                                                                                                                                                    | врши војну службу и сакупља порез)<br>-Зна да опише разлике међу слојевима, на основу слика (властела, трговци, свештенство, кметови, витезови)<br>-Зна да опише ко су витезови, како се постаје витезом и која је његова улога у феудалном друштву<br>- Уме да протумачи пирамидалну структуру феудалног друштва                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Западној Европи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Франачка држава</b> | -Зна самостално на карти да покаже Франачку државу и Рим<br>-Зна да именује модерне државе које су настале распадом Франачке државе и зна да их покаже на карти, уз помоћ наставника<br>-Зна да је Карло Велики најпознатији Франачки владар (прво краљ, па цар) | -Зна ко је Карло Велики и по чему је познат<br>-Зна да је Франачком владала династија Каролинга<br>-Зна да опише процес християнизације Франака<br>-Зна на карти, самостално да покаже ширење Франачке државе, и државе на које се распала 843.<br>-Зна да опише и протумачи историјску извор: слике „крштење Хлодовеха“ и „крунисање Карла Великог“ | -Повезује и зна да опише процес преображаја, некадашње римске провинције Галије која је постала данашња Француска<br>-Зна да, уз помоћ наставника, опише везаност Франачке државе и њених владара са Римокатоличком црквом (Крштење-Хлодовех-настанак државе; Пипин Мали-стварање папске државе, а он преузима престо Франачке од Меровинга; папа крунише Карла Великог, 800.г., а овај ширећи државу, шири хришћанство из Рима) | -Целовито, јасно, течно, уз показивање на карти, објашњава настанак, развој и нестанак Франачке државе (Хлодовех, крштење, настанак државе (крV. /поч.VI); Карло Мартел-732.-битка код Поатјеа, зауставља Арабљане, ствара династију Каролинга, Карло Велики (768-814), шири државу ка истоку: Саси, Баварци, Лангобарди, Авари, распад државе 843.г. у Вердену на: Свето Римско царство-Немачку, Италију и Француску) |
| <b>Византија</b>       | -Зна да су Источно римско царство- Византија-Ромејско царство синоними<br>-Зна да је главни град Византије- Цариград-Константинопол (Визант, Истанбул-Други Рим)<br>-Зна да Византијом влада цар ( да по срв. идеологији на свету може бити само један цар)      | -Зна да наведе основне карактеристике Византије: хришћанство, римска култура, римско право<br>-Зна ко је Јустинијан ( да је владао у VI веку и да је покушао последњи пут да обнови Римско царство) и зашто је                                                                                                                                       | -Зна да опише основне карактеристике Јустинијанове владавине ( време владавине (527-565<br>- Зна на карти, самостално, да покаже Византију пре, у време, и после Јустинијана<br>-Зна да је опоравак Византије поч. VII века настао успостављањем тзв.                                                                                                                                                                            | - Зна да целовито, узрочно-последично логично објасни настанак Источног римског царства уз показивање на карти<br>-Зна да целовито, хронолошки јасно, узрочно-последично логично опише владавину цара Јустинијана<br>- уме да повеже цара са                                                                                                                                                                           |

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                 | -Зна да на карти покаже Источно римско царство, Цариград, Средоземље<br>-Зна ко је Константин Велики и зашто је важан за настанак РOMEЈСКОГ царства (313-Милански едикт) уз помоћ наставника                                                                                                                                                                    | важан<br>-Зна да становници Византије себе зову РOMEЈИМА                                                                                                                                                                                                                                  | тематског система у доба Ираклија                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | територијом којом је владао и у ком веку                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Хришћанска црква</b>                         | -Зна ко су папа и патријарх и да је папи средиште у Риму, а патријарху у Цариграду<br>-Препознаје хијерархију свештенства које припада православној, а које римокатоличкој цркви (уме да их повеже) на основу упоредне табеле<br>-Препознаје на сликама верске објекте православне и католичке цркве<br>-Зна на карти да покаже где су Рим, Цариград, Јерусалим | -Зна када је (1054) дошло до раскола хришћанске цркве<br>-Зна да наведе православну и католичку хијерархију<br>-Зна шта је то манастир и ко су монаси<br>-Разликује појмове монах и монарх<br>-Уме да објасни појмове мисионар, покрштавање, јерес                                        | -Зна када је (1054) дошло до раскола хришћанске цркве и које су последице тог чина и данас<br>-Зна да опише Раскол хришћанске цркве (време, узрок, последице)<br>-Уочава и објашњава значај хришћанске цркве у средњем веку<br>-На карти показује подручја утицаја Римокатоличке и православне цркве<br>-Зна да наведе значај хришћанске цркве у средњем веку | -Зна да целовито опише однос хришћанске цркве у Франачкој и Византији, узроке и развој антагонизма између два центра и на који начин се сукоб продубио и траје до данас                                                                                                                             |
| <b>Исламски свет у средњем веку</b>             | -Зна када (622) и где се јавља ислам (Арабијско полуострво)<br>-Зна име оснивача ислама (Мухамед)<br>-На карти, уз помоћ наставника, уме да нађе Арабљанско полуострво<br>-Именује и препознаје на слици исламску богомољу-џамију<br>-Зна да се верници ислама зову муслимани<br>-Зна де се верска књига муслимана зове Куран                                   | -Зна основне особености ислама као религије<br>-Зна уз помоћ табеле да упореди особине ислама и хришћанства<br>-Зна да објасни појам хиџра<br>-Зна где је Мека и зашто је важна за муслимане<br>-Зна да су Арабљани Европљанима пренели многа знања из астрономије, медицине и математике | -Зна на карти, самостално, да покаже простор настанка ислама и његовог ширења<br>-Зна да опише арабијско-европске односе у раном средњем веку<br>-Зна да опише настанак ислама (ко га је основао, када, где, узрок, последице)                                                                                                                                | -Зна да опише појам и процес исламизације у раном средњем веку<br>-Зна самостално да упореди основне карактеристике ислама и хришћанства<br>-Зна целовито узрочно-последично, уз коришћење карте, течно да опише настанак и развој ислама и ко га је и када зауставио (732. Карло Мартел, Франачка) |
| <b>Европа и Средоземље у раном средњем веку</b> | -Повезује владаре са титулама и државама где су владали<br>-Разликује верске објекте православних, римокатолика, муслимана<br>-Зна по чему су важни градови:                                                                                                                                                                                                    | -Зна да упореди натуралну и робно-новчану привреду и зна у ком делу Европе је која била развијена<br>-Зна да повеже парове                                                                                                                                                                | -На линији времена уме да означи најважније догађаје раног средњег века<br>-Зна да издвоји главне карактеристике раног средњег века са њиховим                                                                                                                                                                                                                | -Зна тематски да повеже догађаје и личности (Велика себа народа, пад Западног римског царства, осамостаљење Византије и учвршћивање хришћанства-                                                                                                                                                    |

|                                                       |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                       | <p>Рим, Цариград, Јерусалим</p> <p>-Издваја најзначајније личности раног средњег века</p> <p>-Зна основне карактеристике натуралне и робно-новчане привреде</p>                             | <p>(супротног или сличног значења и повезаности) и да то објасни:</p> <p>православна-римокатоличка црква;</p> <p>Рим-Цариград; вазал-сениор; феудалац-кмет;</p> <p>натурална-робно-новчана привреда; стари век-средњи век; кмет-роб; робовласништво-феудализам, хришћанин-муслиман...</p> <p>- Зна хронолошки, на линији времена да означи и поређа владаре раног средњег века</p> | <p>најзначајнијим особеностима</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>IV и V век)</p> <p>-Зна да повеже савременике (Мухамед -Ираклије; Василије II –Самуило)</p> <p>- Зна да уради мапу ума за рани средњи век</p> <p>- образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;</p>                                                                       |
| <p><b>Словени на Балкану у раном средњем веку</b></p> | <p>-Зна да наведе групе Словена</p> <p>- Зна кад трају њихове сеобе</p>                                                                                                                     | <p>-Зна да именује и на карти, уз помоћ наставника, покаже области које насељавају Источни, Западни и Јужни Словени</p> <p>-Зна да именује и на карти покаже, уз помоћ наставника, где се налазе Јужни Словени и племена која њима припадају: Словенци, Хрвати, Срби и Бугари</p> <p>-Зна да разликује израз Словен, Словак и Словенац</p>                                         | <p>-Зна самостално да на карти покаже наведене појмове, као и границе словенских територија у Европи у средњем веку:</p> <p>Лаба (Елба), Балтичко, море, Јадранско море, Црно море, реке Дњепар, Дунав</p> <p>-Зна да на простору Немачке постоје (још увек) Лужички Срби</p> <p>- Зна да су Словени и Авари имали савез против Византије</p> | <p>-Уме да повеже и објасни сеобе Словена и Велику сеобу народа</p> <p>-Зна да упореди територијални распоред и имена словенских племена у средњем веку и данас, уз помоћ историјских карти и самостално</p> <p>-На основу топонимије Европе зна да закључи где су се све простирали словенска племена</p> |
| <p><b>Јужни Словени</b></p>                           | <p>-Зна која племена припадају Јужним Словенима и да су Срби-Јужни Словени</p> <p>- Зна на карти да покаже области где су се населили Јужни Словени</p> <p>- Зна да именује суседе Срба</p> | <p>- Зна где су се, када и зашто населили Авари и шта је са њима било на крају (постоје ли данас?)</p> <p>-Зна на карти самостално да покаже суседе Срба некад и сад</p> <p>-Зна на карти да покаже, уз помоћ наставника, Балканско полуострво, Јужне Словене и њихове суседе (Византију,</p>                                                                                      | <p>-Зна ко је у Панонској низији био по хронолошком редоследу од IV до X века (Хуни, Авари, Мађари), шта се десило са тим народима до данас, а шта са Словенима који су се налазили на том подручју</p> <p>-Изражава свој став о (критичко мишљење) историјском догађају ( према пораженим</p>                                                | <p>-Зна целовито да опише однос Јужних Словена према суседима и које су данас последице тадашњих дешавања</p> <p>-Заузима критички став према непознаницама у (нпр.проблем аутохтоности Словена...Илира)</p>                                                                                               |

|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Франачку, Мађарску-Угарску, Бугарску)</p> <p>-Зна да су Мађарска и Угарска једно исто</p>                                                                                                                                    | <p>Словенима које је у бици на Беласици (1014) победио Василија II Македонца</p> <p>-Зна самостално и целовито, узрочно-последично јасно, о пореклу Авара, њиховом доласку у Панонију и како су нестали</p>                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Србија од VII до XII века</b>                                      | <p>-Зна, уз помоћ наставника, да покаже на карти српске земље у раном средњем веку: а обавезно зна где су Зета и Србија (Рашка)</p> <p>- Зна да је, за сада, прва позната српска династија династија Властимировића</p>                                   | <p>-Зна да дефинише појам кнез</p> <p>-Зна да су Бугарска и Византија користиле међусобне сукобе у породици</p> <p>Властимировић да остваре свој утицај</p> <p>-Зна ко је ослободио Србију од бугарске власти</p>               | <p>-Самостално на карти показује српске земље уз показивање граница између једне и друге</p> <p>-Повезује знања из ове лекције са предходнима, описује односе са Бугарском и Византијом (пре свега, у време Симеона)</p>                                                                                                                                                                      | <p>-Зна самостално да исприча главне карактеристике владавине Властимировића (од када до када владају-векови, ко је први, а ко последњи познати члан те династије, покрштавање Срба, борба за самосталност</p>                              |
| <b>Дукља X/XI век</b>                                                 | <p>- Зна, уз помоћ наставника, да покаже на карти српске земље у раном средњем веку: а обавезно зна где су Босна, Зета и Србија (Рашка)</p> <p>-Повезује Властимировиће са Рашком, а Војислављевиће са Дукљом (Зетом)</p>                                 | <p>-Зна да препозна и повеже име владара и династију из које долази</p> <p>- Зна да је Михаило први крунисани српски краљ</p>                                                                                                   | <p>- Зна да опише и истакне кључне моменте владавине српским земљама династије Војислављевић (, Војислав-ослободио је од Византије; 1077.Михаило Војислављевић постао краљ, а у време Бодина је била територијално највећа...)</p> <p>-Зна на основу понуђених лоза да на линији времена означи периоде владавине - хронолошки редослед српских династија ( Властимировић, Војислављевић,</p> | <p>-Зна да целовито, јасно, узрочно-последично логично, у главним цртама опише успон и пад Дукље у XI веку</p>                                                                                                                              |
| <b>Покрштавање Срба и других Јужних Словена и њихова рана култура</b> | <p>-Зна да су Ћирило и Методије саставили глаголицу, а Климент и Наум ћирилицу</p> <p>-Повезује мисију Ћирила и Методија са ширењем хришћанства међу Словенима</p> <p>-Зна да именује најзначајнију српску књигу овог периода: Мирослављево јеванђење</p> | <p>-Зна у главним цртама да опише мисију Ћирила и Методија (863-век, почетак мисије ширења хришћанства, преведене верске књиге на старословенски) уз помоћ наставника</p> <p>- Зна на карти да покаже, на Балкану, подручја</p> | <p>-Зна у главним цртама да опише мисију Ћирила и Методија (863, почетак мисије ширења хришћанства; глаголица; преведене верске књиге на старословенски, Цариград, Охрид, Климент и Наум; последице: Срби и Бугари прихватили хришћанство из</p>                                                                                                                                              | <p>- Зна целовито узрочно-последично логично да опише мисију Ћирила и методија уз сагледавање опште војно-политичке ситуације у Великој Моравској 2/2 IX века и почетка X-ог (Немачко свештенство, германизација, служење на латинском,</p> |

|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | утицаја римокатоличке и православне цркве                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Цариграда и пишу ћирилицом)<br>-Зна на примерима да очи и издвоји главне особине средњовековне културе код Јужних Словена<br>- Зна зашто је значајно Мирослављево јеванђеље                                                                                                                                                | оправдавање код папе, долазак Мађара и протеривање ученика, где су одишли њихови ученици и које то последице вуче са собом-глагољаша, Срби и Бугари-ћирилица...)<br>-Зна да опише последице христјанизације на Балкану;                                                                                                                   |
| <b>ЕВРОПА У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ</b>                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>3. Врхунац Европе у средњем веку</b><br><br><b>Државна уређења</b> | -Зна дефиницију појма монархијаи република<br>-Зна да именује сталеже<br>-Зна да повеже државу (оне које смо учили Франачка, Византија, Венеција, Србија) са њеним државним уређењем<br>- Уме да повеже државу и титулу владара<br>- Зна да наведе државе које су ратовале у Стогодишњем рату                                                              | -Зна да именује сталеже и како учествују у власти<br>-Зна основне чињенице о Светом-римском царству (Немачкој), Енглеској и Француској у периоду развијеног феудализма<br>-Зна разлику између монархије и републике<br>- Зна које друштвене групе чине представничка тела<br>-Зна начине наслеђивања у династији<br>-Зна ко је био Вилијем Освајач                                     | -Зна да објасни важност Магна карте за ограничавање власти владара<br>- Зна да објасни узрок сукоба између Римокатоличке цркве и владара Светог Римског Царства<br>- Уме да објасни шта су представничка тела<br>- Уме да објасни узрок, ток и крај Стогодишњег рата<br>- Уме да опише битку код Хејстингса                | - Зна зашто су се сукобиле владарске идеологије Франачке и Византије, када се Карло Велики прогласио за цара<br>- Уме да повеже победу Француске у Стогодишњем рату са њеном данашњом територијом<br>- Уме да објасни разлику између владавине браће Јована без Земље и Ричарда Лавље Срце и повеже их са доношењем Велике повеље слобода |
| <b>Крсташки ратови</b>                                                | -Зна да објасни појам ходочашће-обилазак светих места и која су то света места за хришћане<br>-Зна дефиниције појмова: крсташи, крсташки рат<br>-Зна где је Јерусалим и зашто је важан за хришћане, муслимане и Јевреје<br>-Зна да наведе ко ратује у Крсташким ратовима<br>-Зна на карти да покаже, користећи се легендом, правце I и IV крсташког похода | -Зна да опише у главним цртама I и IV крсташки поход<br>- Зна главне крсташке државе и уме да их покаже на карти<br>-Зна ко су: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин и и зашто су они важни<br>- Зна где је Блиски исток и Палестина<br>-Зна да наведе последицу IV крсташког похода<br>- Уме да наведе узрок, трајање, зараћене стране, временски оквир и резултат крсташких | -Зна да опише улогу Млетачке републике у IV крсташком походу<br>-Зна на карти самостално да покаже правце I и IV крсташког похода<br>-Препознаје и критички процењује интересе појединих држава и друштвених слојева у Западној и Средњој Европи, као и папе, врховног поглавара Римокатоличке цркве, у крсташким походима | -Зна критички да процени крсташке походе-(почетну идеју и резултате; односе крстаха и Византије, као и однос Римокатоличке и православне цркве после ових похода, развијање трговине и културна размена)                                                                                                                                  |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ратова                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Србија у доба Стефана Немање</b>   | <p>-Зна самостално на карти да покаже Рашку, Византију и Угарску; уз помоћ наставника показује Студеницу и Хиландар</p> <p>-Зна ко је Стефан Немања и зашто је важан за развој српске државе (време владавине- век, родоначелник Немањића, осамостаљује Србију од Византије, велики задужбинар: Студеница, Хиландар,</p> <p>-Зна на лози да покаже Стефана Немању и његове синове</p> | <p>-Зна дефиницију појма јеретик</p> <p>-Зна ко су синови Стефана Немање и на који начин су они својим женидбено-удадбеним везама престављали одбрамбену дипломатију Србије</p> <p>-Зна да је Стефан Немања носио титулу великог жупана</p> <p>-Зна ко су богумили и шта се десило са њима на Балкану у време Стефана Немање</p> <p>-Зна да је са сином Савом основао Хиландар</p> | <p>- Уме да примени знање о суштини вазалних односа на примеру односа између Византије и Србије у доба Стефана Немање</p> <p>-Зна да покаже на карти Свету Гору</p> <p>-Зна да опише однос Стефана Немање и СПЦ (монах Симеон, протерао јеретике)</p> <p>-Зна да објасни појам ктитор и наведе примере</p> | <p>-Повезује знања везана за III крсташки поход, пролазак крсташа кроз Србију и политику Стефана Немање према Византији (1189, Ниш, Фридрих Барбароса, савез против Византије, наш владар је био писмен у односу на немачког цара...</p> <p>-Целовито, самостално, течно, узрочно-последично логично уме да опише владавину Стефана Немање уз показивање на карти</p> |
| <b>Србија у доба Стефана Немањића</b> | <p>-Зна ко су Стефан Немањић и Свети Сава</p> <p>-Зна да именује првог краља из лозе Немањића и првог српског архиепископа</p> <p>-Зна на сликама да препозна Стефана Немању, Стефана Немањића и Светог Саву</p>                                                                                                                                                                      | <p>- Зна да је Стефан Немањић задужбинар манастира Жича</p> <p>-Зна ко су Стефан Немањић и Свети Сава и зашто су важни за осамостаљење и развој српске државе</p> <p>-Зна да опише владавину Стефана Немањића</p> <p>-Зна када је Србија постала краљевина (1217), а када је СПЦ постала самостална на рангу архиепископије (1219)</p>                                             | <p>-Уме да опише однос Србије са Угарском и Византијом до 1204</p> <p>-Зна да опише и објасни процес добијања самосталности СПЦ</p> <p>- На линији времена уме да означи кључне догађаје у Србији у време Стефана Немање и Стефана Немањића</p>                                                            | <p>-Зна да свеобухватно опише ситуацију на Балкану после пада Цариграда у руке крсташа и у перспективи тих догађаја да анализира потезе Стефана Немањића и Светог Саве</p> <p>-Зна да дефинише појам аутокефалност</p>                                                                                                                                                |

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Успон српске државе у XIII и поч. XIV века</b></p> | <p>-Зна на лози Немањића да покаже потомке краља Првовенчаног и прочита године владавине</p> <p>-Зна на карти, уз помоћ легенде, да покаже Србију у XIII веку</p> <p>-Зна на карти да покаже Ново Брдо и Рудник, где се налази Дубровачка република</p> <p>-Зна, на карти, уз помоћ наставника да покаже проширење Србије у време Милутина и да обележи области којима је и даље владао Драгутин и где се налазе њихове познате задужбине</p> <p>-На линији времена, уз помоћ свеске и књиге, зна да обележи кључне догађаје везане за Србију у XIII веку</p> | <p>- На линији времена, користежћи лозу, зна да обележи владавине српских владара у XIII веку</p> <p>-Зна да објасни успон српске државе у време Уроша I (рудари Саси, развој рударства, повећава се количина новца, развој робно-новчане привреде)</p> <p>-Зна да на карти покаже јужне границе српске државе у време краља Милутина: Охрид-Прилеп-Штип, као и његове задужбине: Грачаницу, Богородицу Љевишку</p> <p>-Зна да целовито опише владавину Уроша I, уз показивање на карти</p> | <p>- Зна да повеже и објасни положај Србије са женидбено-удадбеним везама српских владара</p> <p>- Зна да опише спољно-политичке односе Србије у време краља Уроша I (Дубровник-споразум, Саси-рударство, Угарска-женидба сина Драгутина, Јелена Анжујска-жена)</p> <p>-Зна да опише унутрашњо-политичке односе Србије у време краља Уроша I (преузима власт после слабљења бугарског утицаја у Србији, развој рударства, занатства, трговине, ковање новца, сукоб са сином Драгутином)</p> <p>-Зна ко је Симонида и у чему је била потреба и суштина њеног брака са Милутином</p> <p>-Зна да опише Дежевски споразум (када, зашто је донет, како гласи) и последице које је донео у наредним деценијама</p> <p>-Уме да изради пано на теме: Милутин, Србија у XIII веку, жене српских владара XIII века, уз сугестије наставника како да уради и где да нађе литературу</p> | <p>-Зна узрочно-последично логично, хронолошки тачно да опише Србију у време потомака Стефана Немањића</p> <p>-Зна да направи паралелне линије времена за Србију и Византију у XIII веку, са унетим најзначајнијим догађајима (онолико колико се учи у школи) за једну и другу државу</p> |
| <p><b>Српско царство</b></p>                             | <p>-На лози Немањића уме да прочита ко је отац, а ко син Стефану Дечанском</p> <p>-Зна да је задужбина Стефана Дечанског-Дечани и да је покаже на карти</p> <p>-Зна да именује члана династије Немањића који је себе прогласио за цара</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>-Зна да опише кључне догађаје важне за однос Стефана Дечанског са оцем Милутином и са сином Душаном</p> <p>-Зна да објасни долазак на власт Стефана Дечанског (грађански рат)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>-Зна да целовито, узрочно-последично јасно опише кључне моменте Душанове владавине ( време владавине, односе са Бугарском и Византијом, проширење Србије, патријаршија, царство, Законик, појава Турака)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>-Зна целовито, течно, узрочно-последично јасно, да опише владавину цара Душана (уз предходно наведено, односи са Дубровником, западом, борба против сепаратизма, са Турцима)</p> <p>-Зна да опише узрочно-</p>                                                                         |

|                                               |                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                               | <p>-Зна да покаже на карти Душаново царство</p> <p>-Зна када се СПЦ уздигла на ниво патријаршије (1346) и када је Душан проглашен за цара.</p> <p>-Зна да именује најзначајнији средњовековни српски правни споменик</p> | <p>-Зна да опише битку на Велбужду (узрок, када је била 1330, где се то налази на карти, ко се сукобио, зашто, последице)</p> <p>-Зна зашто је и када проглашен Душанов законик (1349)</p> <p>-Зна на линији времена, уз помоћ белешки, лозе, да означи и именује кључне догађаје за ½ XIV века</p>                                                                                                                                                      | <p>-Зна да образложи отпор Византије према Душановој царској титули и у исто време проглашења СПЦ за патријаршију и како се завршио овај сукоб</p> <p>-Зна где су биле престонице Србије у време Душана (Призрен и Скопље) и зна да их покаже на карти</p> | <p>последично процес померања средишта државе од Стефана Немање до Душана и да то покаже на карти</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Крај српског царства</b>                   | <p>- Зна да именује последњег владара из династије Немањића</p> <p>-Зна да именује три обласна господара , по избору, и да покаже области где се налазе: Вук Бранковић, кнез Лазар</p>                                   | <p>-Зна да у главним цртама опише владавину последњег Немањића (кад је владао, распад државе, последњи из лозе)</p> <p>-Зна да покаже на карти, уз помоћ наставника, области главних обласних господара у Србији (Вукашин и Угљеша Мрњавчевићи, Војислав Војиновић, Никола Алтомановић; кнез Лазар, Вук Бранковић, Балшићи)</p> <p>-Зна ко је краљ Вукашин и зашто је важан</p> <p>-Зна да образложи зашто се Марко зове краљевић у народним песмама</p> | <p>- Препознаје облике и појаве сепаратизма на примерима</p> <p>-Зна да опише односе између обласних господара после Душанове смрти</p> <p>-Зна на карти да покаже територије обласних господара</p> <p>- Уме да опише битку на Марици</p>                 | <p>-Зна свеобухватно да анализира међународну позицију Србије у време Уроша V</p> <p>-Објашњава облике и појаве сепаратизма на примерима (самостално ковање новца, успостављање личних дипломатских односа са другим државама, директно одбијање послушности) и то повезује са знањем о вазалним односима</p> <p>-Даје лични, аргументован став о актерима распадања српске државе</p> |
| <b>Државно и друштвено уређење срв.Србије</b> | <p>-Разликује и именује основне друштвене слојеве у средњовековној Србији</p>                                                                                                                                            | <p>-Зна ко су велможе, а ко себри на друштвеној лествици ( феудалци-зависно становништво)</p> <p>-Зна да у основним цртама опише државно уређење Србије у ср.веку</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>-Зна да опише државно и друштвено уређење средњовековне Србије</p>                                                                                                                                                                                      | <p>-Зна да опише друштвено-економску-политичку позицију друштвених слојева у Србији, на основу чланова Законика</p> <p>- Уме да објасни, на примерима, улогу Државних сабора (одлазак Стефана Немање са власти, Дежевски споразум, доношење</p>                                                                                                                                        |

|                                                     |                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                     |                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                     | Душановог законика...)                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Срби и њихово окружење у позном средњем веку</b> | -Повезује владаре са титулама и државама где су владали<br>-Препознаје најзначајније задужбине Немањића на сликама<br>-Издваја најзначајније личности Србије позног средњег века | -Зна да издвоји главне карактеристике Србије у доба Немањића<br>-Зна да повеже парове (задужбина-владар; титула-владар; велможа-феудалац;<br>-На линији времена уме да означи најважније догађаје Србије Немањића у позном средњег века | - Зна хронолошки, на линији времена да означи и поређа владаре Србије Немањића и најзначајније догађаје њихове владавине<br>- Уме да објасни однос Немањића и СПЦ<br>-Зна да опише и критички сагледа позицију Македоније пре и после Маричке битке | - Зна да повеже савременике (Сава и Стефан Првовенчани; Твртко I и Лазар; Вукашин и Урош V)<br>- Зна да уради мапу ума за Србију у доба Немањића<br>Зна тематски да повеже догађаје и личности (Стефан Првовенчани-краљевина; Сава- аутокефалност; Душан- царство, патријаршија, ширење државе и распад државе...) |

## 7. РАЗРЕД

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Уводни час                                                        | <div>-Уме да објасни основне појмове учене у предходној години</div> <div>-Зна ко су главне личности у историји средњег и раног новог века (име, титула, значај)</div> <div>-Зна на карти да покаже основне историјско-географске појмове</div>                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Наставна област                                                   | Оцена 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Оцена 3                                                                                                                                                                                                                                             | Оцена 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Оцена 5                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Индустријска револуција                                           | <div>- Зна да наведе појмове револуција и Прва индустријска револуција</div> <div>- Зна да хронолошки одреди век појављивања Прве инд. револуције</div> <div>-Зна да наведе бар један пример револуције (у било ком смислу и времену)</div> <div>-Зна да наведе проналазак којим је покренута Прва инд.револуција (парна машина) и ко је њен проналазач (Џејмс Ват)</div> | <div>-Зна да наведе неке од проналазака Прве индустријске револуције (парна локомотива, пароброд...)</div> <div>-Зна да објасни сеобе село-град и настанак и развој радничке класе</div> <div>- Уме на слици да разликује каравелу и пароброд</div> | <div>-Уочава и објашњава разлику између принципа производње у мануфактури и производње у Првој инд.револуцији</div> <div>- Разуме и зна да објасни узрочно-последично процес настанка Прве индустријске револуције и њене последице у целини</div> <div>-Зна да наведе узроке (демографски, политички, економски) настанка Прве индустријске револуције и њене последице уз помоћ наставника</div> | <div>-Зна да објасни процес преласка са феудалног на капиталистички начин производње и са мануфактурног капитализма на либерални капитализам</div> <div>-Зна да објасни промене у привреди и друштву које су настале са првом индустријском револуцијом</div> |
| Америчка револуција                                               | <div>-Зна дефиницију појма устав и револуција</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <div>- Целовито описује, хронолошки логично, течно,</div>                                                                                                                                                                                           | <div>-Уочава и објашњава значај Америчке револуције и Устав</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <div>- Зна да последице политичких револуција примени на примеру</div>                                                                                                                                                                                        |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- зна сукобљене стране</li> <li>- зна у ком веку је била</li> <li>- зна ко је победник</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | процес настанка, тока и последице револуције                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1787.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Америчке (18. в.) и промене њиховог државног уређења<br>-Уочава и објашњава како су привредни процеси и промене утицали на друштвене промене, а ови на настанак политичких револуција                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Француска грађанска револуција</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да наведе узроке и повод Француске револуције, као и њене хронолошке границе (1789-1794/9)</li> <li>- Зна да наведе, уз помоћ наставника, циљеве револуције: грађанске слободе – имовинска и лична безбедност, једнакост грађана пред законом, слобода: вероисповести, говора, писане речи, окупљања, удруживања, бирачко право; право III сталежа да одлучује у Скупштини (да се пређе са гласања по сталежима на гласање по главама) ; укидање феудализма</li> <li>-Зна дефиницију устава и републике</li> <li>-Зна ко су Луј XVI и Марија Антоанета</li> <li>- зна шта је Енциклопедија</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише Француску грађанску револуцију (узрок, ток, последице)</li> <li>-Зна да објасни политичку промену која је у Француској наступила 1791. доношењем устава</li> <li>-Разликује апсолутну монархију, уставну парламентарну монархију и републику, уз помоћ наставника</li> <li>-Зна ко су Максимилијан Робеспјер, Волтер, Русо, Монтескје</li> <li>-Критички сагледава Јакобинску диктатуру и појаву гиљотине</li> <li>-Зна датум избијања Француске револуције и шта тај датум представља данас</li> <li>- Зна да уочи политичка права истакнута у Декларацији права човека и грађанина, а на основу текста Декларације</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Целовито описује, хронолошки логично, течно, процес настанка, тока и последице Француске револуције</li> <li>-Користи са лакоћом и разумевањем изразе: политичка права, диктатура, уставна парламентарна монархија, револуција, демократија, терор</li> <li>-Разликује самостално апсолутну монархију, уставну парламентарну монархију и републику</li> <li>- уме да објасни фазе револуције</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да последице политичких револуција примени на примеру Америчке (18. в.) и Француске (18. в.) и промене њиховог државног уређења (постале уставне парламентарне републике и монархије)</li> <li>-Зна да повеже и објасни процес преласка са апсолутне монархије на уставну парламентарну монархију или републику, анализирајући улогу друштвених слојева</li> <li>-Критички анализира идеје револуције, начин спровођења, идеје просветитељства у светлу данашње перспективе</li> <li>- разуме улогу просветитељског покрета у покретању револуције</li> </ul> |

|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Наполеоново доба</b>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна ко је Наполеон Бонапарта и зашто је важан</li> <li>- Зна да именује кључне битке Наполеонових ратовања и када су се десиле, уз помоћ наставника:</li> <li>-Код Аустерлица и Трафалгара 1805.</li> <li>-Бородинска 1812.</li> <li>-Битка народа код Лајпцига 1813.</li> <li>-код Ватерлоа 1815.</li> <li>-Зна да наведе промене које је</li> <li>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже места одигравања Наполеонових чувених битака</li> <li>-Препознаје и именује на сликама Наполеона Бонапарту</li> <li>- Зна да наведе основне карактеристике Бечког конгреса (када је био, ко је учествовао, а ко одлучивао, које промене доноси)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да, поред битака,покаже простор Наполеонових освајања и промене које је унео у тај простор</li> <li>-Зна које је све унутрашње промене у Француској урадио Наполеон (пре свега Наполеонов кодекс)</li> <li>-Уочава и издваја, на основу текста у уџбенику, у табелу добре и лоше стране Наполеонове владавине</li> </ul>                                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише у потпуности, хронолошки тачно, узрочно-последично период Наполеонове доминације у Европи</li> <li>-Зна да опише Бородинску битку и њене последице по опстанак Наполеона Бонапартe</li> <li>-Уме самостално да изради ППТ или пано о Наполеону Бонапарти</li> <li>-Зна да опише узрочно-последично Бечки конгрес и на карти да покаже одлуке које је донео</li> <li>-Зна да дефинише појам велика сила и да примени на примерима држава онда и данас</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Критички сагледава ратовање и идеје, које је ширио Наполеон Бонапарта по Европи, његове поступке у владавини и последице по данашњу Европу</li> <li>одлука Бечког конгреса</li> <li>- Препознаје да је Бечки конгрес почетак дефинисања политике великих сила на Конгресима</li> </ul> |
| <b>Велике силе, Источно питање и балкански народи</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни појмове: велика сила и Источно питање</li> <li>-Зна да наведе заинтересоване стране у решавању Источног питања</li> <li>- Зна када је био Берлински конгрес и које су његове најважније одлуке за српске земље</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише кључне интересе свих заинтересованих страна у решавању Источног питања: велике силе, балкански народи и Османско царство</li> <li>-Уочава и описује улогу Русије у ратовима са Османским царством током XVIII и XIX века</li> <li>-Зна да опише процес ослобађања балканских држава у XIX веку</li> <li>-Зна да опише Берлински конгрес (кад је био, ко учествује-одлучује, који су интереси заступљени, којим одлукама се завршио, да на карти покаже све промене које је овај Конгрес донео)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да опише узрочно-последично логично, хронолошки тачно, ток Велике источне кризе: са нагласком на устанку у Херцеговини и Босни (1875-1878)</li> <li>-Уочава и описује интересе великих сила према Русији и Османском царству</li> <li>-Уочава и описује значај устанка балканских народа за промену односа великих сила према југо-истоку Европе</li> </ul>                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Анализира целовито позицију Русије у југо-источној Европи, однос великих сила према њој, позицију балканских народа у таквој мрежи изражених интереса, у XIX веку</li> </ul>                                                                                                          |

|                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Прилике у Београдском пашалуку крајем XVIII и почетком XIX века, народно-црквени сабори, култура Срба у Хабзбуршкој монархији</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- зна да објасни шта је Београдски пашалук</li> <li>- зна ко је био Коча Анђелковић, Арсеније Чарнојевић и Доситеј Обрадовић</li> <li>- Зна да покаже на карти куда су били распрострањени Срби у Хабзбуршкој монархији (Војна крајина)</li> <li>- зна да објасни појмове германизација и мађаризација</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да опише целовито ситуацију у Београдском пашалуку крајем XVIII и почетком XIX века</li> <li>- Зна да наведе значај Кочине крајине 1788-1791. за будући устанак</li> <li>-Препознаје на сликама Доситеја Обрадовића</li> <li>-Зна да наведе начине на које су Срби покушавали да очувају своју народност, национални идентитет (Матица српска, СПЦ)</li> <li>- зна шта је кнежинска самоуправа</li> <li>- препознаје значај Карловачке митрополије за Србе</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна узрочно-последично да анализира ситуацију у Београдском пашалуку крајем XVIII и почетком XIX века са аспекта раје, Османлијског царства, дахија и ситуације у осталом делу Европе</li> <li>-Зна да уочи, издвоји и опише положај Срба у Хабзбуршкој монархији током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса)</li> <li>- уме да објасни значај кнежинске самоуправе за Србе</li> <li>- уме да опише Темишварски сабор</li> <li>- наведе залуге Доситеја Обрадовића за Србе</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Уме да изради графикон, где ће на доњој црти бити хронологија, а на горњој степен слободе Срба, почев од 1791-1801. године</li> <li>- Уме да анализира положај Срба у Хабзбуршкој монархији-Аустро-Угарској са различитих аспеката: верски, социјални, културни, национални, политички</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Српска револуција</b>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна када се одиграла и зашто Буна на дахије</li> <li>-Зна да наведе фазе револуције и именује вође тих фаза</li> <li>-Зна где се револуција просторно одиграла (Смедеревски санџак) и зна да га покаже на карти</li> <li>-Зна да објасни појмове: устав и револуција</li> <li>- Зна на сликама да препозна Карађорђа и Милоша Обреновића</li> <li>- Зна датум почетка Првог српског устанка</li> <li>- Зна да именује место где је почео устанак и да га покаже на карти</li> <li>-Именује вођу Првог српског устанка</li> <li>-Зна да наведе места и године најважнијих битака Првог српског устанка (Иванковац 1805.Мишар, Делиград 1806.Чегар 1809.) и да их уз помоћ наставника покаже на карти</li> <li>-Зна када је почео, а када се завршио Први српски устанак</li> <li>-Зна ко су Карађорђе Петровић и Стеван Синђелић</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише процес који зовемо Српска револуција (хронолошки, просторно, ко су вође, узроци, последице)</li> <li>-Зна да именује друге државе у којима су у XIX веку изведене националне револуција (Немачка и Италија)</li> <li>- Зна да наведе карактеристике националне револуције и објасни појам аутономија</li> <li>-Зна да објасни Букурешки мир 1812.</li> <li>-Зна самостално да покаже на карти места главних битака, Орашац, Београдски пашалук, Ниш, Босна, Дрина, Сава, Морава, Шабац</li> <li>-Зна да наведе главна обележја Српске револуције</li> <li>-Зна да су Срби извели прву националну револуцију у Европи</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише целовито Буну на дахије (узрок, ток, последице, време)</li> <li>-Зна да повеже Српску револуцију са догађајима који су се у исто време дешавали у Европи</li> <li>-Зна да хронолошки прецизно, узрочно-последично логично опише ратну фазу српске револуције и покаже наведене догађаје на карти</li> <li>-Зна да опише однос великих сила према- Србији у време Првог српског устанка</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Анализира утицаје политике Наполеона Бонапарте на Србију у овом периоду</li> <li>-Критички анализира Букурешки мир с позиције Русије, Србије, Османског царства</li> <li>-Критички анализира наше победе и поразе у време устанка и изражава свој став</li> </ul> |
| <b>Организација устаничке власти</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да наведе последице Првог српског устанка</li> <li>-Зна ко је прота Матија Ненадовић и Вук Стефановић Караџић</li> <li>-Зна да именује органе власти у Србији у време Првог српског устанка</li> <li>-Зна да наведе које су најзначајније образовно-културне установе основане (Велика школа) у време Првог</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише организацију устаничке власти током устанка</li> <li>-Зна да објасни зашто је важно оснивање школа и ко је Србима из Београдског пашалука помагао у томе</li> <li>- зна кад је био и какав је исход Ичковог мира</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни улогу проте Матеје Ненадовића у изградњи државног уређења устаничке Србије, као и улогу Вука С. Караџића</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Уме целовито да опише и објасни функционисање устаничке Србије</li> </ul>                                                                                                                                                                                         |

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                              | српског устанка                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Други српски устанак</b>                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна датум почетка Другог српског устанка</li> <li>- Зна да именује место где је почео устанак и да га покаже на карти</li> <li>-Именује вођу Другог српског устанка</li> <li>-Зна да наведе места и године најважнијих битака Другог српског устанка (-Љубић, Дубље Пожаревац 1815.) и да их уз помоћ наставника покаже на карти</li> <li>-Зна када је почео, а када се завршио Други српски устанак</li> <li>-Зна зашто је важан Милош Обреновић</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна када је била и у чему је значај Хаџи Проданове буне</li> <li>- Уме да упореди, уз помоћ наставника, Први и Други српски устанак</li> <li>-Зна зашто је важан Милош Обреновић</li> </ul>                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да целовито, уз показивање на карти, опише Други српски устанак (ко? када? где? последице? узроци?)</li> <li>- Уме самостално да упореди Први и Други српски устанак</li> </ul>                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Користећи предходна знања уме да опише међународну ситуацију током 1815.године у Европи и последице по Други српски устанак</li> </ul>                        |
| <b>Аутономија, Прва владавина Милоша и Михаила Обреновића</b>                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни појам хатишериф</li> <li>-Зна годину када је донет Сретењски устав (1835) и зашто је он важан, зашто је данас то Дан државности Србије?</li> <li>-Зна да објасни појам устав и чему служи устав</li> <li>-Зна године владавине Милоша Обреновића</li> <li>- Зна ко су Милош и Михаило Обреновић</li> </ul>                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише унутрашњу политику кнеза Милоша (обрачун са противницима, убиство Карађорђа, , изградња школа, подизање бања, културних институција...)</li> <li>-Зна да опише промене у Србији после добијања аутономије</li> <li>-Зна ко је кнегиња Љубица</li> <li>- зна у чему се огледа културни препород Србије</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна целовито да опише прву владавину кнеза Милоша (1815-1939)</li> <li>-Зна ко је Димитрије Давидовић</li> <li>-Зна када је Србија добила аутономију и шта је добила Хатишерифима (1829,1830, 1833, 1838)</li> <li>-Зна да опише спољну политику кнеза Милоша</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише уставе који су донети у време прве владавине кнеза Милоша, и да их упореди</li> <li>- уме да објасни значај Лицеја, позоришта, новина</li> </ul> |
| <b>Карађорђе и Милош Велики</b>                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су Карађорђе и Милош Обреновић</li> <li>-Зна да наведе титуле Карађорђа и Милоша</li> <li>- Зна, уз помоћ наставника, да уочи и опише значај Карађорђа и Милоша Обреновића</li> <li>-Зна на слици да разликује и именује Милоша и Карађорђа</li> </ul>                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Уме да упореди владавину двојице вођа устанка</li> <li>- Уме да издвоји добре и лоше стране владавине једног и другог</li> <li>-Уме да направи пано, ППТ, презентацију о једном или о другом (уз сугестије наставника где да нађе одговарајућу литературу)</li> </ul>                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Проналази занимљивости из живота двојице вођа и то презентује другима (уз сугестије наставника где да нађе одговарајућу литературу)</li> </ul>                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Критички уме да издвоји кључне моменте њихове владавине и да да свој суд о неким личним, политичким, дипломатским потезима двојице вођа устанка</li> </ul>    |
| <b>Црна Гора у доба владичанства, Кнежевина Црна Гора за владавине кнеза</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни појмове теократска држава и владика</li> <li>—Зна где се налазио центар Црногорске државе (Цетиње) и</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да је Цетињска митрополија остала центар православља за Србе, после укидања Пећке патријаршије</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко је кнез Данило и да опише промене које је увео у Црну Гору (прелазак од теократске ка световној држави</li> </ul>                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише унутрашњу и спољну политику црногорских владика од краја XVIII до средине XIX века (сарадња са</li> </ul>                                        |

|                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Данила</b>                                                                            | зашто баш ту<br>-Зна порекло имена државе Црне Горе<br>-Зна на основу слике да именује Петра II Петровића Његоша<br>-Зна да именује владарску династију Црне Горе (Петровић)                                                                                                 | -Зна да опише друштво Црне Горе, подељено на племена и братства<br>-Зна да опише мере које су уводили Петар I и Петар II не би ли како ујединили завађена племена<br>-Зна да наведе књижевна дела Петра II Петровића Његоша<br>-Зна на карти да покаже: Црну Гору, Брда, Цетиње<br>- зна шта су перјаници и гвардија                                                                                 | и Законик Данила I)<br>-Зна да објасни значај Цетињске митрополије, поготово после укидања Пећке патријаршије                                                       | Русијом, Србијом, односи са Османлијама...)                                                                                                    |
| <b>Положај Срба у Турској (Босна и Херцеговина, Стара Србија и Македонија)</b>           | -Зна на карти да покаже Босну и Херцеговину, Стару Србију и Македонију<br>-Зна на који начин Срби покушавају да поправе свој положај (устанци Луке Вукаловића Јанићева буна, Невесињска пушка...)<br>- Зна да наведе главне одлуке Берлинског конгреса које се односе на БиХ | - Зна како се манифестовала Српска револуција у овим крајевима<br>-Зна да објасни узроке опадања власти и дисциплине у Османском царству и какве је то последице имало по положај хришћана-Срба<br>-Зна да опише Невесињску пушку, догађај којим почиње Велика источна криза<br>-Зна да опише како су одлуке Берлинског конгреса које су се односиле на БиХ одразиле на положај Срба у Старој Србији | - Зна да покаже на карти Босански пашалук и опише Турску управу у њему до XIX века                                                                                  | -Зна да узрочно-последично опише последице Османске управе у Босни, као и безвлашће које је настало у XIX веку                                 |
| <b>Положај Срба у Аустријској монархији у 19 веку</b>                                    | - зна да наведе простор на којем живе Срби у АУ монархији<br>- зна која је најзначајнија културна установа Срба<br>- зна кад је била Мајска скупштина и њен значај                                                                                                           | - зна ко су Светозар Милетић, Јосиф Рајачић, Срећан Шупљикац и њихов значај<br>- уме да опише стварање Матице српске                                                                                                                                                                                                                                                                                 | - уме да опише стварање Српске Војводине, као и стварање Војводства Србија и Тамишки Банат<br>- уме да објасни значај АУ нагодбе и Хрватско-угарске нагодбе по Србе | - критички сагледава и описује живот Срба у АУ монархији                                                                                       |
| <b>Нововековне српске државе Србија и Црна Гора до међународног признања 1878.године</b> | -Зна да издвоји најзначајније личности (10) Србије и Црне Горе током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса) и уме да образложи зашто је баш њих изабрао, уз помоћ уџбеника и белешки                                                                                  | -Зна да на линији времена издвоји најзначајније догађаје из историје Србије и Црне Горе током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса)                                                                                                                                                                                                                                                          | - Уме критички да сагледа позоцију Србије и Црне Горе у 19 веку                                                                                                     | -Уме да напише есеј, користећи уџбеник, белешке, литературу: Ослобођење српских територија током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса) |

# ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА

| Наставна област                    | Оцена 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Оцена 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Оцена 4                                                                                                                                                                                        | Оцена 5                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Револуције 1848/1849.године</b> | <p>-Зна да хронолошки и просторно одреди Револуцију 1848/49</p> <p>-Зна да наведе последице и главне тековине револуције 48/49</p> <p>-Зна да разликује узроке револуција</p>                                                                                                                           | <p>-Зна детаљно да анализира револуцију у Хабзбуршкој монархији, уз посебан осврт на револуцију у Мађарској и положај Српског покрета у Јужној Угарској</p> <p>- Разликује и уме да објасни узроке револуција по суштини, уз помоћ наставника, да ли су национални, социјални, политички или аграрни</p> <p>- Зна да уочи, издвоји и запише узроке револуције из понуђених историјских извора (за Француску, Немачку, Италију, Хабзб. монархију)</p> | <p>- Са лакоћом разликује узроке револуције по својој природи</p> <p>-Зна да целовито повеже и објасни узроке и последице Револуције 1848/1849 и зашто се тај период зове „Пролеће народа“</p> | <p>- Разликује појмове политичког и правног народа</p> <p>- Примењује знање из предходних лекција да објасни суштину политичких промена које се траже у западној и средњој Европи</p> |
| <b>Уједињење Италије и Немачке</b> | <p>-Зна основне чињенице везане за уједињење Италије (Пијемонт, 1861) и Немачке (Пруска, 1871, Други рајх)</p> <p>-Зна на карти да покаже Немачку и Италију после уједињења</p>                                                                                                                         | <p>-Зна да опише узроке и предуслове уједињења Немачке и Италије</p> <p>-(Зна ко су Ђузепе Мацини и Ђузепе Гарибалди и зашто су важни)</p> <p>- Зна на карти да покаже Европу пре и после уједињења Немачке и Италије</p>                                                                                                                                                                                                                            | <p>-Зна критички да сагледа улогу личности у историјским процесима, на примеру уједињења Италије и Немачке (Камило Кавур и Ото фон Бизмарк)</p>                                                | <p>-Зна да опише свеобухватно, уз показивање на карти, уз коришћење знања из лекције Револуције 48/49 процес уједињења Немачке и Италије</p>                                          |
| <b>Уставобранитељски режим</b>     | <p>-Зна да објасни појам уставобранитељ</p> <p>-Зна ко су Александар Карађорђевић и Илија Гарашанин и зашто су важни</p> <p>-Зна да објасни значај реформе језика Вука С. Караџића</p> <p>- зна којом буном почиње владавина уставобранитеља</p> <p>- зна кад се завршава владавина уставобранитеља</p> | <p>-Зна да дефинише Начертаније и када је донето (1844)</p> <p>-Уме да уочи, издвоји и опише главне елементе уставобранитељске владавине</p> <p>-Зна ко су најважнији уставобранитељи: (Тома Вучић Перишић, Аврам Петронијевић, кнегиња Персида, Јован Хацић)</p> <p>- зна да објасни појмове абдикација и намесништво</p> <p>- зна за Тенкину заверу</p>                                                                                            | <p>-Зна зашто је важно доношење Грађанског законика и Начертанија и који су главни елементи тог програма</p> <p>- уме да објасни улогу Светоандрејске скупштине</p>                            | <p>-Уме критички да сагледа владину уставобранитеља, њихове добре и лоше стране</p>                                                                                                   |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Обнова Обреновића</b>                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да именује и хронолошки поређа другу владавину Милоша и Михајла Обреновића</li> <li>- зна да преприча догађај на Чукур чесми</li> <li>- уме да наведе чланице Балканског савеза</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да наведе главне карактеристике Милошеве краткотрајне друге владавине</li> <li>-Зна да опише добијање српских градова (1867)</li> <li>-Зна на који начин је завршио своју владавину кнез Михаило</li> <li>-Упознат је да је у складу са Начертанијем био покушај стварања Балканског савеза</li> </ul>                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни главне карактеристике Михаилове друге владавине</li> <li>-Уме да уочи, издвоји и опише промене у Србији у време кнеза Михаила</li> <li>- уме да наведе и објасни последице догађаја на Чукур чесми</li> <li>- зна да објасни разлог настанка Балканског савеза</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Уме целовито, самостално, узрочно-последично, да опише владавину кнеза Михаила</li> </ul>                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Србија 1868-1878.године</b>                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да објасни појмове намесник и намесништво</li> <li>-Зна од када до када је била Велика источна криза и када је био Берлински конгрес</li> <li>-Зна ко влада Србијом у време Берлинског конгреса и коју носи титулу</li> <li>-Зна шта спада у Државна обележја (грб, застава, химна) и препознаје обележја државе Србије</li> <li>-Зна да покаже на карти Србију пре и после Берлинског конгреса, уз помоћ наставника</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су Милан Обреновић и Јован Ристић</li> <li>-Зна да објасни значај Намесничког устава из 1869.године</li> <li>-Зна да наведе одлуке Берлинског конгреса које се односе на Србију</li> <li>-Зна да опише функцију Другог намесништва (1868-1872)</li> <li>-Уме целовито да опише Велику источну кризу, користећи знања из предходних лекција</li> <li>- уме да опише друштво Кнежевине Србије</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да узрочно-последично и хронолошки прецизно опише Велику источну кризу (1875-1878) уз показивање на карти</li> </ul>                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да опише преображај спољне политике Аустро-Угарске од средњоевропске монархије ка држави која тежи ка југо-истоку Европе на примеру Аустро-Угарске улоге у Великој источној кризи</li> <li>- уме да упореди улуге и интересе Аустро-Угарске, Русије и Турске у Великој источној кризи</li> </ul> |
| <b>Владавина Милана и Александра Обреновића</b>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- зна ко су Милан и Александар Обреновић</li> <li>- зна ко је потписао Тајну конвенцију</li> <li>- зна да је Србија поново постала краљевина</li> <li>- зна да наведе имена странака у Србији и њихове вође</li> <li>- уме да објасни појам државни удар</li> <li>- зна шта се десило у Мајском преврату</li> </ul>                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- уме да објасни кад и како је проглашена краљевина</li> <li>- уме да изнесе програме политичких странака у Србији</li> <li>- зна повод и последице Тимочке буне</li> <li>- уме да објасни како и зашто је дошло до Мајског преврата</li> </ul>                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- уме да да критички осврт на Тајну конвенцију</li> <li>- уме да опише рат са Бугарима 1885 (повод, ток, последице)</li> <li>- уме да процени како су личне одлуке Александра утицале на његову владавину</li> </ul>                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- уме критички да сагледа и објасни владавину Милана и Александра Обреновића, и из угла унутрашње, и из угла спољашње политике</li> <li>- разуме последице Мајског преврата за даљу политичку судбину српског народа и државе</li> </ul>                                                               |
| <b>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Наставна област</b>                                        | <b>Оцена 2</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Оцена 3</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Оцена 4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Оцена 5</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Међународни односи у 2/2 XIX и почетком XX века</b></p>                               | <p>-Зна да наведе имена савеза Антанта и Тројни савез (Централне силе) и ко су њихови чланови<br/>         - Уме да, уз помоћ наставника, покаже на карти чланове Антанте и Централних сила: Немачко царство, Руско царство, Аустро-Угарску, Велику Британију, Француску, Италију<br/>         - Зна да репродукује дефиницију монархије и републике, као и да објасни шта значи израз конфедералан, колонија<br/>         - Зна да репродукује дефиницију и објасни значење појма Источно питање<br/>         -Зна годину одржавања Берлинског конгреса (1878) и његове главне одлуке (стицање независности за Србију, Црну Гору, Румунију, подела Бугарске, окупација БиХ)<br/>         -Зна да именује две велике међународне кризе између блокова Антанте и Централних сила, а настале у склопу решавања Источног питања: Анексиону кризу (1908) и Балканске ратове (1912/1913)</p> | <p>- Зна да наведе интересе Антанте и Централних сила, као и године њиховог настанка<br/>         - Самостално показује на карти земље чланице ових савеза- Централних сила и Антанте<br/>         -Повезује владарску династију и државу у којој владају:; Хабзбурзи-Аустро-Угарска; Османлије-Османско царство<br/>         -Зна да објасни разлику између монархије и републике и примењује знање на примерима држава (данашња Србија) и зна ко је монарх,а ко председник<br/>         -Зна да наведе пример за државу-колонију у овом периоду<br/>         -Зна да објасни две велике међународне кризе између ова два блока, а настале у склопу решавања Источног питања: Анексиону кризу (1908) и Балканске ратове (1912/1913)<br/>         - Зна да именује главне чиниоце у решавању Источног питања (велике силе, балканске државе, Османско царство)</p> | <p>- Зна да објасни две велике међународне кризе између блокова Антанте и Централних сила, а настале у склопу решавања Источног питања: Анексиону кризу (1908) и Балканске ратове (1912/1913)<br/>         -Повезује владарску династију и државу у којој те династије владају: Хоенцолерни-Пруска, Немачка; Савоје-Пијемонт, Италија; Романови-Русија<br/>         -Уме да целовито објасни политику Аустро-Угарске на Балкану у 2/2 XIX и почетком XX века (од уједињења Немачке и Италије, и смањивања утицаја А-У у средњој Европи, преко преоријентације ширења њеног утицаја ка Солуну; добијање БиХ, политика подршке Србији на Берлинском конгресу, избацивање утицаја Русије са Балкана...) уз показивање на карти<br/>         -Зна да именује колонијална ширења Енглеске и Француске и да их покаже на карти Света<br/>         -Уме да на примеру Аустро-Угарске објасни конфедерални принцип државног уређења</p> | <p>- Зна узроке и последице стварања Централних сила и Антанте (дефинише интересе ових војних савеза)<br/>         -Повезује, разуме и целовито објашњава утицај Друге индустријске револуције, уједињења Немачке и Италије, настанка империјализма, са стварањем војно-политичких савеза у Европи у 2/2 XIX века, као у крајњем борбу за колоније и нову политичку и економску поделу света</p> |
| <p><b>Промене у привреди друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века</b></p> | <p>- Зна да репродукује дефиницију појмова: капиталистичка привреда, Друга индустријска револуција, велика сила<br/>         - Препознаје и разликује појмове: национализам, расизам, демократија, социјализам<br/>         - Зна да наведе основна политичка (демократска)права:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>-Зна да наведе кључне проналаске Прве и Друге индустријске револуције (Прве- парна машина, а Друге-електрична енергија)<br/>         - Зна узроке и последице Друге индустријске револуције (узрок- демографска експлозија, прва индустријска рев.; последице- миграције село-град; Европа-</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>- Повезује и објашњава промене видова капиталистичке производње кроз историју: од мануфактурне, преко либералне до империјализма<br/>         - Уме да објасни друштвене промене које се одвијају као последица Друге индустријске револуције (прелазак са традиционалног и аграрног друштва на модерно</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>-Уме самостално да напише рад (кратко предавање), направи пано, ППТ на тему проналазака Друге индустријске револуције (филм, авион, вишефазна струја, Периодни систем елемената, мотор са унутрашњим сагоревањем, Рендген зраци...)</p>                                                                                                                                                       |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                            | <p>активно и пасивно бирачко право, слобода штампе, збора и договора, поштовање воље већине</p> <p>-Зна ко су Никола Тесла, Томас Едисон</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>САД, Аустралија; развој радничке класе.настанак империјализма, монопола, развој колонијализма)</p> <p>- Зна начине и циљеве борбе радника за своја права- радничка класа, пролетеријат, буржоазија (виша грађанска класа)</p> <p>- Зна ко су Сигмунд Фројд , Михајло Пупин, Карл Маркс</p> <p>- Зна да репродукује дефиницију марксизма, национализма, расизма, демократије, социјализма</p> <p>- Уме да препозна разлику између марксизма и других идеологија које се јављају у XIX веку (либерализам, расизам, конзервативизам, дарвинизам...)</p>                                                  | <p>индустријско; развој радничке класе; )</p> <p>- Уме да упореди I и II индустријску револуцију и њихове последице (време настанка, проналаске, узроке, последице)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
| <b>Србија од 1903-1914</b> | <p>- Зна ко су краљ Петар I и престолонаследник Александар Карађорђевић</p> <p>- Зна када су били Мајски преврат, Анексиона криза и Царински рат и због чега су наведени догађаји значајни, уз помоћ наставника</p> <p>- Препознаје и зна дефиницију појма парламентарне демократије (подела власти на законодавну, извршну и судску), дипломатије и међународних односа на примеру међународних криза везаних за Балкан (Балкански ратови и Анексиона криза)</p> | <p>-Зна ко су: Димитрије Туцовић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Михајло Пупин, Јован Скерлић, Љуба Давидовић и Љуба Стојановић (локална ист-наш први академик)</p> <p>-Зна да објасни узрок, ток и последице Мајског преврата, Анексионе кризе и Царинског рата;</p> <p>-Уме да објасни израз парламентарна демократија</p> <p>-Уз сугестије наставника зна да исприча о владавини Петра I до Првог св. рата</p> <p>-Зна шта је Црна рука - пример тајне организације</p> <p>-Уме да опише улогу Црне руке у реализацији Мајског преврата</p> <p>- Зна годину оснивања Универзитета (1905) или име</p> | <p>-Зна самостално да опише владавину Петра I</p> <p>-Зна да примени појам парламентарне демократије на период владавине Петра I до Балканских ратова</p> <p>-Критички анализира односе Србије и Аустро-Угарске од 1878 до 1914. и повезује Берлински конгрес-Тајну конвенцију-Царински рат</p> <p>-Зна да објасни значај оснивања Универзитета у Србији</p> <p>-Израђује самостално кратко предавање, пано, ППТ (уз сугестије наставника, где може да нађе литературу) о српским владарима 2/2 XIX и почетка XX века</p> |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>владара у чије време је основан</p> <p>- Израђује уз помоћ наставника, кратко предавање, ППТ, пано, о српским владарима друге половине XIX и почетка XX века, научницима, сликарима, политичарима, писцима</p> <p>- Уме да повеже владара и догађаје везане за његову владавину</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>Србија од 1903-1914 (унутрашња политика-Устав из 1903, развој парламентарне демократије, спољнополитичко окружење-Царински рат и Анексиона криза; модернизација привреде и друштва, култура, образовање-оснивање Универзитета 1905, свакодневни живот)</b></p> | <p>- Зна ко су краљ Петар I и престолонаследник Александар Карађорђевић</p> <p>- Зна када су били Мајски преврат, Анексиона криза и Царински рат и због чега су наведени догађаји значајни, уз помоћ наставника</p> <p>- Препознаје и зна дефиницију појма парламентарне демократије (подела власти на законодавну, извршну и судску), дипломатије и међународних односа на примеру међународних криза везаних за Балкан (Балкански ратови и Анексиона криза)</p> | <p>-Зна ко су: Димитрије Туцовић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Михајло Пупин, Јован Скерлић, Љуба Давидовић</p> <p>-Зна да објасни узрок, ток и последице Мајског преврата, Анексионе кризе и Царинског рата;</p> <p>-Уме да објасни израз парламентарна демократија</p> <p>-Уз сугестије наставника зна да исприча о владавини Петра I до Првог св. рата</p> <p>-Зна шта је Црна рука - пример тајне организације</p> <p>- Зна годину оснивања Универзитета (1905) или име владара у чије време је основан</p> <p>- Уме да повеже владара и догађаје везане за његову владавину</p> | <p>-Зна самостално да опише владавину Петра I</p> <p>-Зна да примени појам парламентарне демократије на период владавине Петра I до Балканских ратова</p> <p>-Зна да објасни значај оснивања Универзитета у Србији</p> <p>-Уме да опише улогу Црне руке у реализацији Мајског преврата</p> | <p>-Израђује самостално кратко предавање, пано, ППТ (уз сугестије наставника, где може да нађе литературу) о српским владарима 2/2 XIX и почетка XX века</p> <p>-Критички анализира односе Србије и Аустро-Угарске од 1878 до 1914. и повезује Берлински конгрес-Тајну конвенцију-Царински рат</p> |
| <p><b>Црна Гора на почетку 20 века - владавина Николе Петровића</b></p>                                                                                                                                                                                              | <p>-Зна ко је Никола Петровић, кнез (1860-1910), краљ (1910-1918)</p> <p>-Зна да покаже на карти Црну Гору пре и после Берлинског конгреса</p> <p>-Зна да наведе одлуке Берлинског конгреса везане за Црну Гору</p>                                                                                                                                                                                                                                               | <p>-Зна да опише односе Петровића са српским владарима</p> <p>-Зна да опише учешће Црне Горе у Великој источној кризи</p> <p>- зна да именује државне институције</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>- Зна целовито да опише Велику источну кризу и учешће Србије и Црне Горе и њој</p> <p>- уме да упише устав и улогу државних институција</p>                                                                                                                                             | <p>-Зна да критички анализира сарадњу Србије и Црне Горе у XIX веку</p>                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b>Срби у Хабзбуршкој</b></p>                                                                                                                                                                                                                                     | <p>-Зна значење појмова:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>-Зна да наведе главне</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>- Самостално, са критичким</p>                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>-Уочава и објашњава развој</p>                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>монархији<br/>(Срби у Јужној<br/>Угарској, Хрватској и<br/>Славонији,<br/>Далмацији)</b></p> | <p>покаталичавање, унијаћење,<br/>развијање Војне крајине,<br/>нација<br/>-Зна на карти, уз помоћ<br/>наставника, да покаже простор<br/>Војне крајине, Јужне Угарске,<br/>Фрушку Гору, Сремске<br/>Карловце, Нови Сад,<br/>Далмацију...<br/>-Зна ко је Светозар Милетић</p>                                                                                                                                                                                                                                            | <p>карактеристике положаја Срба<br/>у Хабзбуршкој монархији<br/>(развијачена Војна крајина,<br/>без привилегија, укида се<br/>ћирилица, денационализација,<br/>јак притисак Римокатоличке<br/>цркве, Хрвата на хрватизацији<br/>и Мађара на мађаризацији<br/>Срба...)<br/>- Зна да наведе и објасни<br/>српске захтеве на<br/>Темишварском сабору 1790.<br/>-Зна да наведе последице<br/>учешћа Срба у револуцији<br/>1848/1849 на страни<br/>Аустријског цара (суштина<br/>Војводства Србије и<br/>Тамишког Баната)<br/>-Зна да објасни узроке и<br/>последице настанка<br/>Војводства Србије и<br/>Тамишког Баната и да ту<br/>територију покаже на карти</p> | <p>освртом, на прошлост Срба у<br/>Хабзбуршкој монархији:<br/>објашњава процес асимилације<br/>Срба, узрок, ток и последице,<br/>факторе, који на то утичу и оне<br/>који то спречавају<br/>- Самостално анализира и<br/>упоређује положај Срба ван<br/>Србије у овом периоду<br/>(национални, верски, социјални,<br/>политички положај...)<br/>-Зна да разграничи појам<br/>политичког и правог народа - на<br/>примерима политике Мађара и<br/>Хрвата у 2/2 XIX<br/>( Аустро-Угарска-1867,<br/>Хрватско-Угарска нагодба -<br/>1873.)<br/>- Зна да објасни значај<br/>појединих начина којима се<br/>Срби боре против<br/>денационализације (оснивање<br/>партија, Матица српска,<br/>Гимназије, СПЦ...)</p> | <p>културних институција као<br/>превенцију асимилације једног<br/>народа и повезује са стањем у<br/>култури данас у нашој држави<br/>(употреба ћирилице, утицај СПЦ,<br/>језик у медијима и у<br/>колоквијалном говору)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Босна и Херцеговина<br/>под аустроугарском<br/>влашћу</b></p>                                | <p>- Зна да објасни појам анексије<br/>и када је била анексија БиХ од<br/>стране А-У<br/>-Зна ко су: Алекса Шантић,<br/>Јован Дучић<br/>-Самостално показује на карти<br/>где се налазе Босна и<br/>Херцеговина, а уз помоћ<br/>наставника: Сарајево, Мостар<br/>и Бања Лука<br/>- Зна да наведе главне<br/>карактеристике положаја Срба<br/>у БиХ под управом Бењамина<br/>Калаја (стварање Бошњака,<br/>укидање ћирилице, српске<br/>историје, уместо правог<br/>инсистирање на политичком<br/>Бошњачком народу)</p> | <p>-Самостално на карти<br/>показује наведене одреднице<br/>-Описује узроке окупације<br/>БиХ на Берлинском конгресу<br/>и Анексије БиХ 1908<br/>- Зна кључне податке о<br/>организацији Млада Босна<br/>(пример тајне организације)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>-Зна да опише управу Бењамина<br/>Калаја у БиХ са акцентом на<br/>денационализацију БиХ<br/>(досељавање мултиетничког<br/>становништва, стварању<br/>Бошњачке нације, поништавања<br/>Срба, ћирилице, српске<br/>историје, упоређује његов став<br/>према Србима док је био аташе<br/>у Србији и сада када је<br/>администратор у БиХ...)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>- Самостално повезује и описује<br/>процес ширења А-У на Балкану<br/>са окупацијом БиХ,<br/>денационализаторском<br/>политиком управе Бењамина<br/>Калаја, као и Анексију БиХ,<br/>Царински рат са Србијом<br/>-Препознаје елементе А-У ског<br/>управљања у БиХ са краја XIX<br/>века са савременом ситуацијом у<br/>БиХ (стварање Бошњака,<br/>покушаји стварања<br/>мултиетничког друштва,<br/>историје, међународна управа,<br/>форсирање католичанства и<br/>ислама-разлика, латинице у<br/>односу на ћирилицу...)</p> |
| <p><b>Срби у Османском<br/>царству (Косово,</b></p>                                                | <p>-Зна да репродукује<br/>објашњење појмова: Стара</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>-Уме да опише положај Срба<br/>у овој Османском царству у</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>- Зна да опише положај СПЦ<br/>(значај Призренске</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>- Препознаје, уочава и повезује<br/>процес ширења Шиптара на</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                      |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Метохија, Рашка област и Македонија)</b> | Србија (Рашка област, Косово и Метохија, северна Македонија) и исламизација<br>- Зна уз, помоћ наставника, да покаже Стару Србију<br>-Зна да наведе име државе која је владала Старом Србијом на основу историјске карте                                                                                                                                                                                                    | 2/2 XIX и почетком XX века (национални, верски, политички, социјални, културни)<br>-Зна самостално да покаже Стару Србију<br>-Зна на карти да покаже Призрен и Пећ                                                                                                                                                                                                                              | богословије) у Османском царству                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Косову, као национални план, који се од Берлинског конгреса, уз помоћ великих сила, остварује и данас                |
| <b>Балкански ратови</b>                     | -Зна да именује најзначајније битке балканских ратова (Кумановска, Битољска, Брегалничка),<br>-Зна да их покаже на карти, уз помоћ наставника<br>-Зна када су се одиграле ове битке<br>-Зна када је створен Балкански савез (1912) и ко у њега улази: (Србија, Црна Гора, Грчка, Бугарска)<br>- Зна када су били Први (1912/1913) и Други (1913) балкански рат<br>- Зна ко је Александар I Карађорђевић и зашто је значајан | - Зна да исприча узроке, ток и последице Балканских ратова<br>-Зна да наведе кључне последице (Србија добија Вардарску Македонију, заједничка граница са Црном Гором; стварање Албаније под притиском великих сила)<br>-Зна самостално да покаже наведене битке Балканских ратова и Скадар, као и границе балканских држава пре и после ових ратова<br>- Зна да наведе узрок оба балканска рата | -Самостално и целовито описује Балканске ратове ( уз податке о Младотурској револуцији, слабљење Османског царства, продор Русије и Аустро-Угарске на Бакан, интереси балканских држава...) уз приказивање на карти тока и интересних сфера у балканским ратовима<br>- Уме да на карти покаже границе балканских држава пре и после Балканских ратова | - Уме самостално да попуни упоредну табелу Првог и Другог балканског рата (време, битке, узрок, последице; учесници) |

### ПРВИ СВЕТСКИ РАТ – ВЕЛИКИ РАТ

| <b>Наставна област</b>     | <b>Оцена 2</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Оцена 3</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Оцена 4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Оцена 5</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Свет у великом рату</b> | -Зна да наведе узрок (борба за колоније) и повод (убиство Франца Фердинанда 28. јуна 1914. у Сарајеву) Првог светског рата , као и његово време трајања (1914 -1918)<br>-Зна да наведе имена војно-политичких савеза (Централне силе и Антанта) и њихове чланице<br>-Зна да именује фронтове и уз помоћ наставника их покаже на карти<br>-Зна да именује нова оружја, | -Разликује узрок и повод као појмове и узрок и повод Првог светског рата<br>-Именује велике силе и дефинише њихове интересе у Првом св. рату<br>-Зна да именује најважније битке Првог св.рата<br>-Зна да издвоји прекретнице у рату и зна зашто су ти догађаји тако окарактерисани (прелазак Италије на страну Антанте, излазак Русије из рата; улазак САД у рат (1917)) | -Зна ко су: Филип Петен, Франц Фердинанд<br>-Зна самостално да опише последице Првог св.рата и да их покаже на карти<br>-Целовито објашњава Први светски рат (узрок, повод, ток, последице, хронолошким редом и течно) уз показивање на карти<br>-Зна да опише ток рата-кључне битке (кад су биле, њихов значај): Марна, Галипоље, Сом, Верден, Јитланд, | -Уме да анализира табелу поражених земаља Првог св. рата и услова уговора који су им наметнути Версајском мировном конференцијом<br>-Уме да упореди геостратешки положај Централних сила и Антанте на почетку, као и како се тај положај мењао током рата<br>-Уме да процени значај револуција у Русији са освртом на њену позицију у Европи током рата, као и паралелно са тим улазак и утицај САД |

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                 | <p>која су се појавила (тенк, авион, бојни отров, подморница)</p> <p>-Зна да наведе ко је победник, а ко губитник Првог св. рата</p> <p>-Зна да се Први св. рат завршио Париским мировним уговором (Версајски мир) и зна да је на политику Европе велики утицај извршио председник САД Вудро Вилсон</p> <p>-Зна ко су Франц Јозеф, Гаврило Принцип</p>                 | <p>- Зна да самостално на карти Европе покаже фронтове у Првом светском рату</p> <p>-Зна да наведе, уз помоћ наставника, последице Првог св. рата</p> <p>- Уме да покаже на карти фронтове и битке и упореди их по њиховом геостратешком значају, уз помоћ наставника</p>                                                       |                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Човек у рату-лично и колективно искуство</b> | <p>- Изражава свој став (бар један) о Првом светском рату (процењује узроке и последице; праведност-неправедност; жртве; живот током рата...)</p>                                                                                                                                                                                                                      | <p>-Процењује зашто неко из рата извлачи корист и ко је то ко највише страда</p> <p>- Процењује и даје мишљење о последицама рата на микро (лично људски доживљај) и макро (државном и међудржавном) нивоу</p>                                                                                                                  | <p>- Уме да дефинише угао гледања једног и другог савеза на рат, као и то какве је последице рат имао и на једне и на друге</p>                                        | <p>- Уме да објасни на примеру Првог св.рата зашто је рат стање поништавања цивилизацијских вредности</p>                                                                                            |
| <b>Србија у Првом светском рату 1914.</b>       | <p>-Зна ко су: Гаврило Принцип, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Никола Пашић, Петар I и Александар Карађорђевић</p> <p>-Именује главне битке 1914: Церска и Колубарска и зна кључне податке о њима (ко се бори, када, значај, српске војсковође) и зна да их покаже на карти</p> <p>- Зна од када до када траје Први св. рат у Србији (1914-1918)</p> | <p>-Зна ко су: Оскар фон Похорек, Август фон Мекензен, Милунка Савић, Драгутин Димитријевић Апис, Надежда Петровић, Петар Бојовић, Арчибалд Рајс</p> <p>- Описује Церску и Колубарску битку (време, ток, последице, војсковође)</p> <p>-Уме да повеже улогу Србије са поводом за рат (атентат Г. Принципа на Ф. Фердинанда)</p> | <p>- Зна да анализира битке са геостратешког, демографског, националног и родољубивог становишта</p> <p>-Описује поступке Аустро-Угарске војске у окупираној Мачви</p> | <p>-Уме да да свој аргументован суд о Сарајевском атентату, ултиматуму Аустро-Угарске</p> <p>-Уме да просуди у чему је значај српских победа 1914, за положај сила Антанте, као и за Србију саму</p> |
| <b>Србија у Првом светском рату 1915-1918.</b>  | <p>-Именује српске главне војсковође, као и српске владаре у овом периоду</p> <p>-Именује главне битке, токове рата 1915-1918.: повлачење</p>                                                                                                                                                                                                                          | <p>-Зна када је била и у чему је значај Мојковачке битке</p> <p>-Уме, уз помоћ наставника, да опише у Топлички устанак</p> <p>- Описује поступке окупатора</p>                                                                                                                                                                  | <p>- Зна ко је мајор Д. Гавриловић</p> <p>- Зна да наведе главни узрок и последице Првог св. рата за Србију (58,5% мушког ст. од 18-35г. и изгубљена укупно 1/3</p>    | <p>-Уме да повеже и објасни утицај великих сила и њихове интересе на војно-политичку ситуацију у Србији током 1914/1915 и 1915-1918. године (Италија, Русија,</p>                                    |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                     |                                                |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
|  | преко Албаније, Кајмакчалан, пробој Солунског фронта и ослобођење Србије<br>-Зна шта је Плава гробница<br>-Зна да објасни појам окупација, епидемија, терор (злочини 1914-1918), избеглиштво<br>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже: Цер, Дрину, Солунски фронт, Кајмакчалан, прелазак преко Албаније, Крф и Видо, Солун | у Србији 1916-1918.<br>-Зна да опише пробој Солунског фронта и ослобођење Србије (правац, и време)<br>-На карти самостално уме да покаже места великих битака (Цер, правце кретања војски у Колубарској бици, Мојковачка битка, повлачење српске војске, Крф, Видо, Солун, Солунски фронт, Кајмакчалан, Битољ) историјским изворима | становништва, пљачка, денационализација...)<br>-Уме да уочи, издвоји и опише допринос Србије победи Антанте у Првом св. рату<br>- уме да опише Макензенову офанзиву | Енглеска, Француска, Аустро-Угарска, Бугарска) |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|

## 8. РАЗРЕД

|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Уводни час                                                          | <div>-Уме да објасни основне појмове учене у предходној години</div> <div>-Зна ко су главне личности у историји новог века и са почетка 20. века (име, титула, значај)</div> <div>-Зна на карти да покаже основне историјско-географске појмове</div> <div>- Зна основну поделу историјских извора</div> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Наставна област                                                     | Оцена 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Оцена 3                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Оцена 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Оцена 5                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Свет између два рата                                                | ученик се присећа последице Првог светског рата,настанка нових држава и нестајања старих царстава,узроке и последице светске економије и настанка велике економске кризе,узрочно последичних односа економске кризе и настанка тоталитарних                                                              | ученик делимично разуме и уме да репродукује објашњава последице Првог светског рата,настанка нових држава и нестајања старих царстава,узроке и последице светске економије и настанка велике економске кризе,узрочно последичних односа економске кризе и настанка тоталитарних режим,основне | ученик скоро у потпуности и уз мању помоћ наставника уз примере објашњава последице Првог светског рата,настанка нових држава и нестајања старих царстава,узроке и последице светске економије и настанка велике економске кризе,узрочно последичних односа економске кризе и настанка тоталитарних режим,основне карактеристике | ученик на креативан начин објашњава, критички повезује,анализира последице Првог светског рата,настанка нових држава и нестајања старих царстава,узроке и последице светске економије и настанка велике економске кризе,узрочно последичних односа и настанка тоталитарних режима,основне |

|                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | режим,основне карактеристике тоталитарних режима у свету,узроке пропасти Версајског мировног система и његове последице;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | карактеристике тоталитарних режима у свету,узроке пропасти Версајског мировног система и његове последице                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | тоталитарних режима у свету,узроке пропасти Версајског мировног система и његове последице                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | карактеристике тоталитарних режима у свету,узроке пропасти Версајског мировног система и његове последице;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Револуције у Русији и Европи</b>       | <p>-Зна ко је: цар Николај II Романов</p> <p>- Зна када је била Октобарска револуција и кључну последицу по ситуацију у Европи у Првом св. рату (Русија постаје социјалистичка република и излази из Првог светског рата)</p> <p>- Зна да наведе дефиницију грађанског рата и објасни појам диктатуре пролетеријата</p> <p>- Зна ко су бољшевици и шта значи диктатура пролетеријата</p> <p>-Зна да именује вођу револуције- Владимира Иљича Лењина</p> <p>- Уз помоћ белешки, ист. карте и уџбеника израђују ленту времена</p> | <p>- Уме да дефинише угао гледања једног и другог савеза на рат, као и то какве је последице рат имао и на једне и на друге</p> <p>-Зна да објасни, уз помоћ наставника узроке, ток и последице Фебруарске и Октобарске револуције у Русији</p> <p>- Уме да процени и образложи зашто је грађански рат најпогубнији за државу у којој се одвија</p> <p>- Зна како се зове Русија после Октобарске револуције</p> <p>- Зна да објасни самостално узроке, ток и последице Фебруарске и Октобарске револуције у Русији</p> <p>- Самостално, уме да изради самостално ленту времена, уз одређене корекције</p> | <p>- Изражава свој став (бар један) о Првом светском рату (процењује узроке и последице; праведност-неправедност; жртве; живот током рата...)</p> <p>-Уме да анализира међународну позицију Русије 1918.године, уз помоћ наставника (Русија иступа из рата 1917, не добија ратну одштету, губи део територије, становништва, диктатура пролетеријата, велике жртве, међународна интервенција)</p> <p>- Самостално израђују ленту времена без грешака</p> <p>-Процењује зашто неко из рата извлачи корист и ко је то ко највише страда</p> | <p>- Процењује и даје мишљење о последицама рата на микро (лично људски доживљај) и макро (државном и међудржавном) нивоу</p> <p>- Уме да објасни на примеру Првог св.рата зашто је рат стање поништавања цивилизацијских вредности</p> <p>-Процењује последице револуције у Русији (за различите слојеве становништва), промену друштвеног поретка и утицај на друге земље током рата и касније; смисао убиства читаве породице Романових зарад револуционарних идеја; грађански рат, као најтежи облик сукоба-последице:</p> <p>-Уме да процени интересе појединих друштвених група, народа, држава и изрази своје мишљење о тим интересима...-</p> |
| <b>Прилике у свету после Великог рата</b> | <p>- Зна да се Први св. рат завршио Мировном конференцијом у Паризу 1919/1920 и зна кључне одлуке на њој(1919-1935)-: Немачка главни кривац за рат, нестала 4 царства (Немачко,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>- Уз помоћ наставника излаже Версајску мировну конференцију (када је била (1919-1920), ко одлучује, главне одлуке, последице, настанак Друштва народа, главне одлуке уговора са</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>-Уме целовито да опише организацију Друштва народа (начин функционисања, ефикасност у решавању међународних проблема)</p> <p>-Уме да, уз помоћ наставника, анализира 14 тачака Вудро</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Зна ко је Жорж Клеменсо</p> <p>-Самостално, целовито, хронолошки логично описује изграђени Версајски систем, са свим кључним карактеристикама света после Првог св. рата, уз показивање на карти</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                | Османско, Аустро-Угарска, Руско), настанак нових држава (Балтичке републике, Краљевина СХС, Чехословачка), Русија (СССР)<br>-ствара се Друштво народа, ко су побеђени, а ко победници<br>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже главне промене у Европи после Првог св. рата<br>- Зна ко је Вудро Вилсон                                          | Немачком (1919)...)<br>-Зна да опише Друштво народа (узрок настанка, време настанка(1919)<br>-Самостално на карти показује промене у Европи после Првог св. рата, упоређује стање пре и после Првог св. рата                                                                                                                                                                                                                    | Вилсона, као и уговоре са пораженим земљама<br>-Упоредује и извучи закључке о Европи пре и после Првог светског рата на основу историјских карата            | -Уме да повеже настанак и деловање Друштва народа, са функцијом Уједињених нација (као почетак и развој система колективне безбедности)-вертикална повезаност<br>-Уме самостално да анализира 14 тачака Вудро Вилсона као и уговоре са пораженим земљама<br>- Упоредује и извучи закључке о Европи после Првог светског рата и данас, на основу историјских карата                                                                                                                                                 |
| <b>Економске, културне и друштвене прилике</b> | -Зна ко је Френклин Делано Рузвелт<br>-Зна да објасни појмове: Капиталистичка привреда; Социјалистичка привреда; Економска криза (депресија, рецесија) и економски развој, уз помоћ наставника<br>- Зна да су се у овом периоду развили: радио, телевизија, неми и звучни филм , индустрија масовне забаве, музија, медији<br>-Зна ко је Алберт Ајнштајн | - Зна, уз помоћ наставника, да објасни Велику економску кризу (узрок, време настанка и последице Велике економске кризе (1929-1933))<br>-Зна да су у овом периоду настали проналасци- Алберта Ајнштајна-теорија релативитета и 1928. пеницилин-Александра Флеминга<br><br>-Уме, уз помоћ наставника, да протумачи шему Велике економске кризе и да на основу ње закључи о узроцима настанка и последицама (из Историје XX века) | - Уме самостално да протумачи шему Велике економске кризе и да на основу ње закључи о узроцима настанка и последицама, као и светској економској кризи данас | - Зна да је у овом периоду настао аналогни рачунар, почињу проучавања гена и развој генетике<br>-Зна ко су: Милева Ајнштајн, Михаил Шолохов, Пабло Пикасо, Салвадор Дали, Штефан Цвајг, Марсел Пруст, Вирџинија Вулф, Бертолд Брехт, Франц Кафка, Сергеј Јесењин<br>-Уме да упореди свет средином XIX и почетком XX века<br>-Уме да, уз помоћ наставника, повеже велику економску кризу са појмом инфлације, као и главне њене карактеристике са ситуацијом у нашој земљи 1993.године или са светском кризом данас |
| <b>Свет између демократије и тоталитаризма</b> | -Зна да нацизам, комунизам;<br>- Уме да препозна и повеже државу и идеологију, која се у њој у овом периоду именује и разликује: фашизам, развија, као и тип државе која прати одређену идеологију: Фашизам (фашистичка) - Италија; Нацизам (нацистичка)-Немачка; комунизам (социјалистичка-комунистичка) – СССР;                                        | -Зна да опише, уз помоћ наставника, узрок и простор настанка: фашизма (Италија, Мусолини-„Вођа“ Дуче-1922), нацизма (Немачка, Хитлер 1933), стаљинизма (СССР, 1924, Стаљин, Троцки, Коминтерна)<br>-Зна да објасни појам диктатура, тоталитарна власт, фашистичка диктатура уз помоћ наставника                                                                                                                                 | - Зна да објасни основне карактеристике фашизма (расизам, антисемитизам, етнографско-географска теорија, национализам)                                       | -Прави упоредну табелу следећих држава: Немачке, Италије, Француске, Енглеске, САД, СССР по категоријама политички систем, економија, друштво, наука, култура, вођа, партија на власти...да их опише, упореди<br>-Зна да објасни разлику између аграрних и високо индустријализованих земаља (друштава) и на који начин једне и друге траже излазе из                                                                                                                                                              |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                             | <p>милитаризам –Јапан</p> <p>-Зна водеће људе наведених идеологија: Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, Јосиф Висарионович Стаљин</p> <p>-Повезује назив „Дуче“ уз Мусолинија, а Фирер уз Хитлера</p> <p>-Зна да наведе основне карактеристике фашизма: националсоцијализам, антисемитизам, диктатура, уз помоћ наставника</p>                                                                 | <p>-Зна тумачење појма милитаризам и где се у овом периоду јавља (у Јапану), уз помоћ наставника</p> <p>-Зна ко је Лав Троцки</p>                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>економских криза у које су западале у међуратном периоду</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Искорак ка Југославији</b>                               | <p>-Зна датум стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (1.12.1918.)</p> <p>-Зна да именује декларације, којима је створена Краљевина СХС: Нишку, Крфску</p> <p>-На карти, уз помоћ наставника, показује границе Краљевине СХС</p> <p>-Зна да прочита информације из мапе ума Стварање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, коју је израдио наставник</p> <p>-Зна ко је Никола Пашић</p> | <p>- Зна да именује чиниоце југословенског уједињења (Српска влада, Југословенски одбор, Народно вијеће)</p> <p>-Зна ко је Анте Трумбић</p> <p>-Зна уз помоћ наставника да попуни празну мапу ума, са датим појмовима, које треба да повеже по хијерархији и структури лекције Стварање Краљевине СХС</p>                   | <p>- На карти, самостално, показује границе Краљевине СХС и опише њено међународно окружење</p> <p>- Уме да упореди државни програм Илије Гарашанина „Начертаније“ са југословенским програмом</p>                                                                                                                                                        | <p>-Зна да опише настанак и развој југословенске идеје</p> <p>-Зна да опише политичку позицију сваког од чиниоца уједињења, то јест њихове интересе по питању заједничке државе</p> <p>-Уме да изнесе лични аргументован став о два српска национална програма: Илије Гарашанина и југословенском програму</p> <p>- Зна самостално да попуни празну мапу ума, са датим појмовима, које треба да повеже по хијерархији и структури лекције Стварање Краљевине СХС</p> |
| <b>Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца 1918-1929. године</b> | <p>- Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже границе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца</p> <p>-Зна шта је то КПЈ и какав је био њен положај у Краљевини СХС/ Југославији</p> <p>- Зна шта је Уставотворна скупштина (Конституанта) и повезује пример са доношењем Видовданског устава (28.јун 1921)</p> <p>- Зна да наведе имена главних</p>                                        | <p>-Зна самостално да покаже границе Краљевине СХС и њене суседе</p> <p>-Зна да именује главне странке у Краљевини СХС, као и њихове кључне карактеристике: Народна радикална странка, Југословенска демократска странка (1919), Хрватска републиканска сељачка странка, а од 1925-ХСС</p> <p>Хрватска сељачка странка;</p> | <p>- Зна главне карактеристике Устава из 1921: Једнодомни парламент 1921, уставна парламентарна монархија , на челу са династијом Карађорђевић... уз ставове појединих странака и народа у држави о њему.</p> <p>- Зна да самостално опише крњи парламентаризам у Краљевини СХС до увођења Шестојануарске диктатуре</p> <p>-Зна да из табеле изборних</p> | <p>- Уме да самостално анализира међународну позицију Краљевине СХС у овом периоду ( Мала Антанта, Француска, СССР, Аустрија, Мађарска, Италија..) уз показивање на карти</p> <p>-Зна да објасни појам компромисно југословенство и његове манифестације ( један народ-три имена, назив државе, имена синова краља Александра, подела територије на округе, грб, химна...)</p>                                                                                       |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                     | <p>странака у Краљевини СХС</p> <p>- Зна да прочита једноставне информације из табеле изборних резултата из 1920.године</p> <p>-Именује владара и династију која влада Краљевином СХС</p>                                                                          | <p>Словенска људска странка (СЛС); Југословенска муслиманска организација (ЈМО)</p> <p>- Зна да објасни атентат у Народној скупштини 1928. и његове узроке и последице (Пуниша Рачић, посланик радикала, убио представнике ХСС-а Стјепана Радића и после тога заведена Диктатура)</p> <p>- Зна да у главним цртама опише парламентаризам у Краљевини до Шестојануарске диктатуре: (наведе главне странке, шта је то устав, име и када је донет, шта је монархија и надлежности владара (монарха из династије Карађорђевић) по Видовданском уставу)</p> <p>-Зна ко су: Антон Корошец, Стојан Протић, Анте Трумбић, Љуба Давидовић</p> <p>-Зна да из табеле изборних резултата за Уставотворну скупштину, из 1920.године, уочи, уз помоћ наставника, и извуче закључке о: односу и утицају појединих партија, односу нација једних према другима; да зна да објасни успех КПЈ на првим изборима</p> | <p>резултата за Уставотворну скупштину, из 1920.године, самостално уочи и извуче закључке о: односу и утицају појединих партија, односу нација једних према другима; да зна да објасни успех КПЈ на првим изборима</p> <p>-Зна ко су Мехмед Спахо, Пуниша Рачић, Стјепан Радић</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Југославија 1929-1939.године</b> | <p>-Зна да наведе, уз помоћ наставника, основне чињенице везане за Шестојануарску диктатуру (6.1.1929., зашто је и како уведена, промена назива државе, подела на бановине...)</p> <p>-Зна уз помоћ наставника да прочита и покаже на карти бановине Краљевине</p> | <p>- Зна, уз помоћ наставника, да опише Шестојануарску диктатуру, њене кључне карактеристике (време, узрок, циљ, снаге које је подржавају, доношење, 6.1.1929, политика интегралног југословенства, промена назива државе, подела на бановине, Устав 1931, атентат на краља</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>-Зна ко су Милан Стојадиновић, Влатко Мачек, Павле Карађорђевић</p> <p>-Зна главне карактеристике и значај Устава 1931</p> <p>- Зна да именује чланове династије Карађорђевић, који владају државом у међуратном периоду и зна редослед њихове</p>                              | <p>-Зна самостално да опише Шестојануарску диктатуру, њене кључне карактеристике (узрок, циљ, снаге које је подржавају, доношење, 6.1.1929, политика интегралног југословенства, промена назива државе, подела на бановине, Устав 1931, атентат на краља Александра)</p> <p>- Зна да објасни појам интегрално</p> |

|                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                     | <p>Југославије</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да наведе дефиницију појма диктатура</li> <li>- Зна основне чињенице везане за Марсејски атентат (када? 1934. када су убијени ко? краљ Александар и Луј Барту као и последице овог догађаја)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                              | <p>Александра)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да примени појам диктатура на примеру Југославије из 1929.године</li> <li>-Зна да наведе основне карактеристике државне политике у време Милана Стојадиновића, уз помоћ наставника</li> <li>-Зна да уз минималну помоћ наставника опише карактеристике владавине Милана Стојадиновића (заокруживање унутрашње и спољашње Хрвата, Конкордатска криза, економско окретање ка Немачкој и Италији)</li> </ul> | <p>владавине</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Петар I Карађорђевић (1904-1921)</li> <li>- Александар I Карађорђевић, регент (1914-1921), краљ (1921-1934)</li> <li>-принц Павле Карађорђевић, намесник (1934-1941)</li> <li>-Петар II Карађорђевић, краљ (1941-1945)</li> <li>-Зна којој бановини је припадао Нови Сад</li> <li>-Зна основне карактеристике Југословенске радикалне заједнице (ЈРЗ)</li> <li>-Зна ко је Драгиша Цветковић</li> </ul> | <p>југословенство и да га повеже (нађе примере) са потезима краља Александра у Шестојануарској диктатури</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су: Луј Барту, Павле Радић, Ђуро Басаричек, Пуниша Рачић, Мехмед Спахо,</li> <li>-Зна да самостално, критички, течно, хронолошки јасно, опише стање у Југославији 1929-1939</li> <li>-Зна да опише међународну ситуацију у Европи са фокусом, како су тадашње прилике или неприлике утицале на Краљевину Југославију</li> </ul> |
| <b>Југословенски културни простор</b>                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су: Милутин Миланковић, Бранислав Нушић, Милош Црњански, Никола Тесла, Исидора Секулић, Слободан Јовановић, Десанка Максимовић, Маихаило Петровић Алас, Стојан Новаковић, Алекса Шантић, Јован Дучић и зашто су значајни</li> <li>-Именује признате верске конфесије: Хришћанство:Православље (СПЦ), Римокатоличку цркву, Протестантску цркву, Исламску и Јеврејску верску заједницу</li> <li>- Зна да повеже верске објекте са конфесијом</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су Михаило Пупин, Милан Ракић, Јован Цвијић, Ксенија Атанасијевић</li> <li>-Зна да наведе области у којима смо имали изузетне успехе, као и три дела по избору</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна да опише културне домете у Југославији у међуратном периоду</li> <li>-Зна да одржи кратко предавање о изабраној личности (пано, ППТ...)</li> <li>-Уочава на примерима (слике, фотографије) примере традиционалног и модерног</li> </ul>                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су: Паја Јовановић, Мирослав Крлежа, Урош Предић, Растко Петровић, Марко Ристић, Бранислав Петронијевић, Иван Мештровић</li> <li>-Даје свој аргументован суд о култури у свету и Југославији у међуратном периоду</li> <li>- Упоредије српско друштво међуратног периода са данашњим</li> </ul>                                                                                                                                              |
| <b>Изазови новог рата (Свет на путу ка новом рату - Далеки исток, грађански рат у Шпанији; рушење поретка-криза Друштва народа;</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Зна ко су Франциско Франко, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, Јосиф Стаљин</li> <li>- зна кад је био шпански грађански рат и исход</li> <li>- зна које државе у овом периоду желе нову поделу</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна основне карактеристике и када је био Шпански грађански рат (1936-1939) уз помоћ наставника</li> <li>-Зна да опише спољну политику Југославије у време Милана Стојадиновића, уз</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Зна да опише процес ширења утицаја Италије и Немачке у предратном периоду, став Француске, Британије (Минхенски споразум) и СССР-а (пакт Рибентроп – Молотов) према томе</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Целовито, критички објашњава ситуацију у Европи и свету од 1935-1939.године, процењујући интересне сфере великих сила (Немачке, Италије, Енглеске, Француске, САД, СССР, Јапана)</li> <li>- Уме да опише позицију</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                       |

|                                                                                                                                                                |                                                          |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Аншлус, Минхенски споразум; окупација Албаније, пакт Рибентроп-Молотов; преуређење Југославије 1939; стварање бановине Хрватске, влада Цветковић-Мачек)</b> | света<br>- зна кад је и зашто створена Бановина Хрватска | помоћ наставника<br>-Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже промене у Европи пред Други св. рат<br>- Зна ко је Невил Чемберлен<br>-Уме да опише своја осећања при посматрању „Гернике“, Пабла Пикаса | -Зна основне чињенице везане за јачање утицаја Италије (рат у Етиопији и криза Друштва народа) и Немачке (аншлус Аустрије-припајање Аустрије Немачкој-1938. и Минхенски споразум-1938.), као и њихово учешће у грађанском рату у Шпанији<br>-Зна да наведе основне чињенице о међународној и унутрашњополитичкој позицији Југославије од 1939-1941.г (преуређење, отварање српског питања, сепаратизам., окружење земаља чланица Тројног пакта...)<br>-Зна да опише узроке формирања владе Цветковић-Мачек и последице њеног деловања | (унутрашњополитичку и спољнополитичку) Југославије у овом периоду, уз показивање на карти описаних појава и процеса<br>-Зна ко су Франциско Франко и Пабло Пикасо<br>- Зна на карти, самостално, да покаже промене у Европи пред Други св. рат |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

| Наставна област   | Оцена 2                                                                                                                                                                                                                                              | Оцена 3                                                                                                                                                                                                                                                                        | Оцена 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Оцена 5                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Други светски рат | ако се ученик присећа узроке и последице рата,фронтове у рату,најзначајније битке рата,сложене међународне односе и политичке савезе између држава у рату,последнице рата, појам геноцид, холокауст и страхоте које је преживело обично становнштво, | ученик ако делимично разуме и уме да репродукује узроке и последице рата,фронтове у рату,најзначајније битке рата,сложене међународне односе и политичке савезе између држава у рату,последнице рата, појам геноцид, холокауст и страхоте које је преживело обично становнштво | ученик скоро у потпуности и уз мању помоћ наставника уз примере објашњава узроке и последице рата,фронтове у рату,најзначајније битке рата,сложене међународне односе и политичке савезе између држава у рату,последнице рата, појам геноцид, холокауст и страхоте које је преживело обично становнштво | ученик на креативан начина објашњава, критички повезује,анализира узроке и последице рата,фронтове у рату,најзначајније битке рата,сложене међународне односе и политичке савезе између држава у рату,последнице рата, појам геноцид, холокауст и страхоте које је преживело обично становнштво, |
| Доминација сила   | -Зна главне хронолошке                                                                                                                                                                                                                               | - Зна , уз помоћ наставника, да                                                                                                                                                                                                                                                | -Зна да опише односе Немачке                                                                                                                                                                                                                                                                            | -Зна самостално да целовито                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>осовине и преломне године 1939-1941-1943</b></p> | <p>одреднице Другог св. рата: напад на Пољску (1.септембар 1939.), трајање Другог св. рата (1.9.1939-2.9.1945) и време трајања Источног фронта (1941-1945)-повезује са нападом Немачке на СССР -Зна да наведе називе савеза сукобљених у рату (Тројни пакт и Антифашистичка коалиција), ко су њихови чланови, као и да их покаже на карти, уз помоћ наставника<br/>- Зна када је САД ушла у Други св рат<br/>-Зна дефиницију заробљеничког, сабирног и концентрационог логора</p> | <p>опише и покаже на карти ток Другог св. рата 1939-1941: (Напад на Пољску, освајање Данске, Норвешке, земаља Бенелукса, капитулација Француске (јун 1940); Битка за Британију 1940.; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941-само напоменути), Барбароса-напад на СССР, као и напад Јапана напад на Перл Харбур (децембар 1941))<br/>-Зна, уз помоћ наставника, да опише ратне операције у ратној 1942-ој уз показивање на карти: битака код Ел Аламејна и Стаљинграда<br/>-Зна ко је:Видкун Квислинг и зашто је важан (шта симболизује)</p> | <p>и СССР-а од (1939-1943) (споразума Рибентроп-Молотов, преко заједничког напада на Пољску, преко плана „Барбароса“- и напада Немачке на СССР (22.јун 1941), отварања Источног фронта, плана Немаца да стигну до нафте и везе са средњим истоком, до битке за Москву- када су Немци заустављени; Стаљинградска битка (1942/1943) и опсаде Лењинграда (1941-1944))<br/>- Зна самостално да опише ратне операције у ратној 1942-ој уз показивање на карти: битака код Ел Аламејна и Стаљинграда</p> | <p>опише и покаже на карти Други св. рат 1939-1941 ( Напад на Пољску, освајање Данске, Норвешке, земаља Бенелукса,капитулација Француске (јун 1940).; Битка за Британију 1940.; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941), Барбароса-напад на СССР, као и напад Јапана напад на Перл Харбур (децембар 1941);)</p>                                  |
| <p><b>Победа Антифашистичке коалиције</b></p>          | <p>- Зна да наведе време када су капитулирали <b>Италија</b> (1943) и <b>Немачка</b> - Дан победе против фашизма (9.мај 1945)- данас Дан Европе и <b>Јапан</b> (2.9.1945)-крај рата<br/>-Зна ко су Винстон Черчил, Френклин Рузвелт, Јосиф Висарионович Стаљин-Велика тројица<br/>-Зна где су били и када састанци велике тројице у Другом светском рату (Техеранска конференција, 1943)<br/>- зна кад и где су бачене атомске бомбе</p>                                          | <p>- Зна, уз помоћ наставника, да опише у главним цртама војне операције ратне 1943-1945: (инвазија на Сицилију; операција „Оверлорд“-јун 1944-отварање другог фронта у Европи; ослобођење Лењинграда; продор Црвене армије у Источној Европи; капитулација Италије, Немачке, Јапана; коришћење атомске бомбе) и да их, уз помоћ наставника, покаже на карти<br/>-Зна да наведе где је други фронт отворен у Европи и да га покаже на карти (искрцавањем савезника на Нормандију 6.6. 1944.)<br/>- Зна ко је Шарл де Гол</p>                            | <p>- Описује, уз помоћ наставника, дипломатске активности велике тројице и дефинише интересе великих сила (пре свега Антифашистичке коалиције, као победника у овом рату- „Кримски систем“ (Јалта) (1945-1989))</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>- Целовито, течно, јасно, хронолошки логично и тачно, описује ратне 1943-1945: од војних операција, до преговора између великих сила уз показивање на карти : (уз предходно додати битку за Берлин (мај 1945) и подела Немачке,<br/>- Зна ко су Двајт Ајзенхауер, Георгиј Константинович Жуков, Хајнрих Химлер, Јозеф Гебелс, фелдмаршал Ервин Ромел</p> |

|                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Последице рата (људски и материјални губици; технологија смрти-логори смрти, геноцид, холокауст, модерна војна технологија-употреба атомског оружја; живот у рату)</b></p> | <p>- Зна да објасни појмове: геноцид: (систематско и планско истребљење становништва (друга раса, вера, етничка група); Културни геноцид; Концентрациони логор; Холокауст</p> <p>-Зна да наведе нова оружја која су се употребљавала у рату: (атомска бомба, носачи авиона, оружја за масовно уништавање људи, вишецевни бацачи, десант...)</p> <p>-На примеру слика (ист.извора) (бомбардованог Београда, Дрездена, Хирошима и Нагасакија ) препознаје рат као зло против човечности за људе и на једној и на другој страни</p> <p>-Зна да наведе основне последице II св.рата</p> <p>-Зна да наведе по избору један логор ван Југославије, а Јасеновац-обавезно</p> <p>-Зна датум бацања атомске бомбе на Хирошиму и Нагасаки ( 6. и 9. август 1945)</p> | <p>-Зна да наведе и покаже на карти следеће концентрационе логоре - Мајданек, Треблинка, Матхаузен, Дахау, Јасеновац, Аушвиц, Стара и Нова Градишка, Старо Сајмиште, Јастребарско, Бањица</p> <p>-Зна да, уз помоћ наставника, попуни дату упоредну табелу Првог и Другог светског рата (вежба)</p> <p>-Уме да одржи кратко предавање на теме нпр: Живот људи у гетоу; у опсађеном Лењинграду; у Маутхаузену; Аушвицу; страдање Хирошима и Нагасакија</p> | <p>-Зна да самостално попуни дату упоредну табелу Првог и Другог светског рата (вежба)</p> <p>-Уме самостално да уради ППТ или пано на тему нпр. Други светски рат; чувене битке Другог светског рата; Главнокомандујући војски у Другом светском рату; последице (биланс) Другог светског рата...</p>                                   | <p>- Уме да упоређивањем података о Првом и Другом св.рату извлачи закључке ( кроз примере: рат као поништавање цивилизацијских вредности, нова оружја-већа смртност цивила; логори смрти, као нова, стравична појава савремене цивилизације; победници и побеђени (подела Немчке, сукоб САД и СССР...), утицај великих сила, праведност-неправедност ратних циљева)</p> <p>- Уме да опише свој лични доживљај холокауста, на основу ист. извора или нпр. разлога за бацање атомске бомбе на Хирошиму и Нагасаки или бомбардовање српских градова 1944-те године, бомбардовање уопште</p> |
| <p><b>Априлски рат и последице пораза</b></p>                                                                                                                                    | <p>- Зна да наведе време трајања рата у Југославији (6.4.1941-15.5.1945)</p> <p>- Зна како и када смо поражени од стране Тројног савеза ( у Априлском рату (6-18.4.1941), бомбардовање Београда, спаљена је Народна библиотека уз помоћ наставника</p> <p>- Зна на карти, уз помоћ наставника, да покаже окупациону поделу Југославије 1941</p> <p>- Зна када и где је створена Независна држава Хрватска-НДХ (1941-1945)-, Ко је њоме</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>-Зна да, уз помоћ наставника, опише ток Мартовских демонстрација, Априлског рата.; план 25 (напад и војно разбијање Југославије-1941), бомбардовање Београда, спаљивање Народне библиотеке; распад југословенске војске; Југословенска влада у избеглиштву)</p> <p>-Зна да, уз помоћ наставника, опише Немачку окупациону власт у Србији 1941), зна да опише слабости југословенске војске и зна да објасни појам капитулације на</p>                  | <p>- Зна ко су: Димитрије Љотић (вођа „Збора“), Боривоје Мирковић</p> <p>-Зна самостално на карти да покаже окупациону расподелу Југославије, НДХ, Ужичку републику...</p> <p>-Зна да опише начин како је одбачен Тројни пакт то јест зашто су организоване Мартовске демонстрације (демонстрацијама 25-27.март 1941 и војним пучом)</p> | <p>-Целовито, хронолошки повезано, течно, узрочно-последично зна да исприча о судбини Југославије током 1941. уз показивање реченог на карти и повезивање ратних дешавања на Балкану са ствеким токовима рата</p> <p>- Целовито, хронолошки повезано, течно, узрочно-последично зна да исприча о судбини Србије током 1941. уз показивање реченог на карти</p> <p>- Зна самостално на карти да покаже окупациону расподелу Југославије и анализира је са становишта начина расподеле</p>                                                                                                  |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                       | владао ( колаборационистичке снаге-усташе) и каква је та држава била по својој суштини (геноцидна творевина према Србима, Ромима и Јеврејима)                                                                                                                                                                                                                                                                        | примеру Југославије у Априлском рату,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                     | Југославије, интереса околних држава у тој расподели, позицију српског народа у расподели...                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Отпор, устанак и грађански рат</b> | <p>- Зна да именује два покрета отпора против окупатора: Југословенска војска у отаџбини (Драгољуб Михаиловић) и Народноослободилачка војска (Јосип Броз Тито)</p> <p>- Зна да наведе главне сличности и разлике између ова два покрета отпора, уз помоћ наставника; ко су вође, идеологија покрета, ко је победио на крају рата</p> <p>-Зна да на фотографијама препозна: Дражу Михаиловића и Јосипа Броза Тита</p> | <p>- Зна да самостално опише Немачку окупациону власт у Србији 1941. (формирање Владе народног спаса; одмазде по Србији у јесен 1941; наредбу Немаца (о стрељању 100 Срба за једног убијеног и 50 за једног рањеног Немаца, Ужичка република, битка на Кадињачи)</p> <p>-Уме, уз помоћ наставника, да попуни, упоредну табелу четничког и партизанског покрета на основу текста у књизи и пореди: време настанка покрета, идеолошку основу, националну и верску политику, будуће виђење државе, војну организацију, сарадњу са окупатором...</p> <p>Уме да да лично виђење и тумачење потерница, које су Немци издали за Дражом и Титом</p> <p>- Израђује, уз помоћ наставника, семинарски рад: Упоредне биографије Драгољуба Михаиловића и Јосипа Броза Тита</p> | <p>-Израђује самостално семинарски рад: Упоредне биографије Драгољуба Михаиловића и Јосипа Броза Тита</p> <p>- Уме да издвоји сличности и разлике ова два покрета (четничког и партизанског покрета ) на основу упоредне табеле</p> | <p>-Уме самостално да попуни упоредну табелу четничког и партизанског покрета на основу текста у књизи и пореди: време настанка покрета, идеолошку основу, националну и верску политику, будуће виђење државе, војну организацију, сарадњу са окупатором...</p> <p>- Уме да аргументовано, јасно и прецизно бране своје ставове и критикују супротстављене ставове у форми дебате ( четници-партизани)</p> |

|                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943-1945)</b>                       | <p>- Зна да објасни шта је АВНОЈ и када су били Прво (1942) и Друго (1943) заседање АВНОЈа</p> <p>-Зна хронолошки редослед кључних војних операција 1943-1945 (Козара, Неретва, Сутјеска, Београдска операција, Сремски фронт и завршне операције за ослобођење земље (1944-1945)</p> <p>- зна кад је била Техеранска конференција и ко на њој учествује</p> | <p>-Зна, уз помоћ наставника, да опише ратне 1943-1945 године, (са нагласком на војним операцијама-Вајс I /II (1942/1943); Шварц I /II (1943); Београдска операција ( октобар 1944); као и преговорима: Тито-Шубашић (Вис и Београд), 1944 и притисак Енглеца на краља Петра II да призна Тита за главнокомандујућег антифашистичких снага у Југославији.; савезничко бомбардовање српских градова, улазак Црвене армије у Србију; ослобођење Београда; Сремски фронт) и да покаже на карти</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да наведе основне потезе Ј.Б. Тита и комуниста (партизана) у овом периоду како у борби против Немаца тако и у освајању власти у Југославији (подршка Британаца на Техеранској конференцији; подршка комунистичког СССР-а, пристанак краља Петра II да именује Тита за главнокомандујућег свих антифашистичких снага у земљи)</p> | <p>Зна самостално да опише ратне 1943-1945 године, (са нагласком на војним операцијама-Вајс I /II (1942/1943); Шварц I /II (1943); Београдска операција ( октобар 1944); као и преговорима: Тито-Шубашић (Вис и Београд), 1944 и притисак Енглеца на краља Петра II да призна Тита за главнокомандујућег антифашистичких снага у Југославији,</p> <p>- Уме да дискутује, аргументовано о позицији четника и партизана при крају рата (ко су непријатељи фашиста, револуције, народа, позиција и утицај Енглеца, СССР-а и Црвене армије...)</p> <p>-Зна да наведе прве органе власти будуће комунистичке Југославије ( НОО, НКОЈ- Национални комитет ослобођења Југославије, као и како је текао обрачун са противницима револуције)</p> <p>- уме да објасни значај Техеранске конференције на развој дешавања на југословенском ратишту</p> | <p>-Зна самостално да опише ратне 1943-1945 године и да их покаже на карти</p> <p>-Уме целовито и аргументовано да објасни долазак Тита и КПЈ на власт у Југославији: користећи стечена знања, као и знања о споразумима: Стаљин-Тито 1944. и Черчил-Тито 1944.</p> <p>-Зна ко су: Коча Поповић, Пеко Дапчевић</p> <p>- Има лични и аргументовани став о проблематичним и отвореним питањима Другог св. рата: о „савезничком бомбардовању“ Србије и Црне Горе 1944-те, узроку и последицама, зашто се о томе ћутало после рата, зашто је створен Сремски фронт...</p> |
| <b>Последице рата у Југославији ( људско страдање и ратна стварност)</b>          | <p>-зна имена усташких логора у НДХ и са којим циљем су они основани</p> <p>- зна да наведе негативне последице рата</p> <p>- зна ко су били Тито, Дража Михаиловић, краљ Петар II</p>                                                                                                                                                                       | <p>- уме да објасни појмове геноцид и холокауст</p> <p>- уме да опише ратну свакодневницу</p> <p>- зна да објасни појам етничко чишћење</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>- зна ко су били генерал Милан Недић, Анте Павелић, Алојзије Степинац</p> <p>- уме да образложи која су подручја највише страдала у одређеном периоду рата и од које војске</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>- уме да опише војни допринос југословенских народа у победи над фашизмом</p> <p>- зна да објасни демографске промене настале као последица рата</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Наставна област</b>                                                            | <b>Оцена 2</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Оцена 3</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Оцена 4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Оцена 5</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Послератни свет и његове супротности</b></p>                                                                                                           | <p>-Зна да наведе основне карактеристике света после Другог св. рата: Хладни рат (1948-1989); Блоковска подела света: НАТО пакт (1949) и Варшавски уговор (1955);<br/>-Зна да наведе основне проналаске после Другог св. рата (пет по свом избору): клонирање, освајање космоса и информатичка револуција;<br/>-Зна да наведе дефиницију појма тероризам и на примерима из историје га препознаје<br/>-Зна ко су Мао Цедунг и Махатма Ганди, Владимир Путин<br/>- Зна да са карте прочита ко су чланови НАТО пакта, а ко Варшавског уговора</p> | <p>-Зна да објасни појмове: деколонизација, неоколонијализам<br/>-Зна да опише процес поделе Немачке 1945 и узроке настанка Берлинског зида (1961-1989)<br/>-Зна да наведе најпознатије терористичке нападе; атентат на Џона Кенедија (1963) и 11.септембар 2001. напад на САД?<br/>-Зна да објасни смисао организација: Савета безбедности, УНЕСКО-а и УНИЦЕФ-а<br/>-Зна да опише послератну трку у наоружању и њене последице<br/>-Зна да наведе примере за деколонизацију ( Индија) и неоколонијализам, глобализацију, еколошке проблеме на земљи<br/>-Зна ко је Хари Труман<br/>- Зна узрок и смисао стварања Организације уједињених нација, 1945.-наставак Друштва народа (1919) и покушај обезбеђивања система колективне безбедности</p> | <p>-Зна да дефинише појмове и процесе: антиколонијализам и политику активне мирољубиве коегзистенције (Несврстане, које су углавном чиниле бивше колоније) и „разоружање“ у свету<br/>-Зна ко су Фидел Кастро, Че Гевара, Нил Армстронг<br/>-Зна да објасни појам „вето“, као и ко има то право у Савету безбедности (повезати са примером одлучивања поводом бомбардовања Србије 1999)<br/>-Самостално израђују ППТ о: научним достигнућима у 2/2 XX века; Музика и филм у 2/2 XX...</p> | <p>-Зна да објасни оружане сукобе који су избијали после Другог св. рата, а у 2/2 XX века су однели више живота него Други св.рат: примери Корејски рат (1950-1953): Вијетнамски рат (1961-1975)<br/>-Зна дефиницију појма тероризма и карактеристичне примере (код нас и у свету), као и ратове против терора ? (оружани сукоби који су избили у периоду после пада Берлинског зида-Авганистан, Ирак, Алкаида...)</p> |
| <p><b>Нова власт (проглашење републике, изградња новог друштвеног уређења; политичка и економска основа нове власти-хегемонија комуниста; репресија;</b></p> | <p>-Зна да наведе основне чињенице везане за Југословенску револуцију, уз помоћ наставника (1945, успостављање власти на челу са Јосипом Брозом Титом и КПЈ : 29.новембар 1945-проглашење Републике;</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>-Зна да наведе имена послератне Југославије<br/>-Зна да опише претварање приватне у државну, па у друштвену својину (Национализација; Откуп (1945-1955); Колективизација 1949.)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>-Зна ко су: Гамал Абдел Насер, Цавахарлал Нехру, Милован Ђилас, Александар Ранковић<br/>- Зна да опише добре стране и слабости самоуправљања<br/>-Зна да опише обрачун са грађанском опозицијом крајем рата (убиства, губљење</p>                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>-Зна да самостално опише односе са СССР-ом после Другог св. рата, сукоб са ИБ-ом; обрачун унутар КПЈ-Голи оток<br/>-Уме целовито и критички да пранализира односе Југославије са Истоком и Западом у периоду од 1944-1956.</p>                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>међународни положај-ослонац на Совјетски Савез; обнова привреде и индустријализација; државна привреда и њене противуречности; сукоб Југославије и социјалистичких земаља-резолуција Информбироа, Голи оток; нова унутрашњополитичка и спољнополитичка оријентација; самоуправљање-нова концепција друштвеног развоја и несврстаност-искорак ка Трећем свету; Југославија између истока и запада-од сарадње са западом до помирења са истоком; личности: Јосип Броз Тито, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Едвард Кардељ...)</b></p> | <p>победа на изборима уз велике притиске, на почетку ослонац на СССР, а потом Сукоб са Информбироом (1948-1956))</p> <p>- Зна да, уз помоћ наставника, опише послератни процес претварања приватне у државну својину, а потом у друштвену својину.</p> <p>-Зна да наведе поделу Југославије на 6 република и 5 народа и да их покаже на карти Југославије</p> <p>- зна кад, где и зашто је основан Покрет несврстаних</p> | <p>-Зна да, уз помоћ наставника, опише односе са СССР-ом, после Другог св. рата, сукоб са ИБ-ом; обрачун унутар КПЈ-Голи оток</p> <p>- Зна да наведе промене државног система (Влада ДФЈ/ФНРЈ/СФРЈ), као и суштину једнопартијског система (1945-1990): КПЈ/СКЈ; СКОЈ</p> <p>Зна да опише главне карактеристике покрета Несврстаности (кад се јавља, оснивачи и зашто се јавља</p> <p>- Зна дефиницију Самоуправљања, када је успостављено (1953 - фабрике радницима) и Аграрне реформе (земља сељацима)</p> | <p>грађанских права, отпуштање са посла, уништавање документације..</p> | <p>-Уме критички да опише обрачун са „непријатељима револуције“, мере које су против њих предузимане;</p> <p>национализација у Југославији (1946. и 1948) и повеже је са последицама које имамо данас-наводни повраћај национализоване имовине</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА

| Наставна област                                                                                                                                    | Оцена 2                                                                                                                                                 | Оцена 3                                                                                                                                                                                               | Оцена 4                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Оцена 5                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Европске интеграције – од идеје до реализације (пад Берлинског зида-симболичан крај једног поретка; Европска унија, Савет Европе...)</b></p> | <p>-Зна да наведе када је Дан ЕУ (9-мај, да је химна „Ода радости“) и која је химна ЕУ</p> <p>- зна кад је пао Берлински зид</p> <p>- зна шта је ЕУ</p> | <p>-Зна да, уз помоћ наставника, наведе када је пао Берлински зид и које су његове најзначајније последице</p> <p>-Зна ко су:Никита Хрушчов, Борис Јељцин, Михаил Горбачов, Бил Клинтон, Џорџ Буш</p> | <p>-Зна самостално да повеже појаве и објасни их: Пад Берлинског зида и уједињење Немачке (1989) са распадом СССР-а, а тиме и Варшавског пакта, а тиме и демократске промене у Источној Европи</p> <p>-Зна да објасну суштину функционисања ЕУ, уз помоћ наставника - (слабе унутрашње</p> | <p>-Зна да објасни суштину уговора у Мастрихту, 1992., проширења ЕУ, да их на карти покаже,</p> <p>- Зна самостално да уради ППТ на тему: Настанак и развој - ЕУ</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | границе, а јаке спољне; строго контролисани путеви новца; монопол)                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Друштвени, економски, политички и културни развој- главни процеси и проблеми (политика- уставно, национално, верско питање, питање политичких слобода; економија- противуречности економског развоја и економске кризе; култура, наука и образовање; свакодневица, животни стандард, популарна култура, личности- Иво Андрић, Милош Црњански, Борислав Пекић, Добрица Ћосић, Александар Петровић, Александар Поповић, Душан Ковачевић...)</b> | <p>- Зна од када до када је Социјалистичка Југославија постојала (од 1945 до 1991), каква је била по својом државном уређењу (федерација 6 република и 5 народа; република са доживотним председником државе)</p> <p>-Зна ко су Иво Андрић, Милош Црњански и зашто су значајни</p>                                                                                                        | <p>-Зна да наведе, уз помоћ наставника, основне противуречности југословенског развоја (једнопартијски систем, самоуправљање, атеизам, одвајање Косова и Метохије од Србије, разбијање Србије) стварање политичких народа (Муслимана, Македонаца, Црногораца...) култ вође, братство-јединство...</p>                                                  | <p>- Зна које Добрица Ћосић</p> <p>- Зна да опише циљеве и последице Студентских демонстрација 1968. и демонстрација на Косову 1968. и 1981. као и друге облике супротстављања једноумљу: филм, музика</p> <p>- Зна да опише противуречности економског развоја -самоуправљање и животни стандард</p> | <p>-Зна ко су: Бранко Ћопић, Борислав Пекић, Тин Ујевић</p> <p>-Анализира позитивне и негативне стране Југословенског периода и Титовог управљања државом</p> <p>-Самостално израђује ППТ на тему „Спорт и култура у СФРЈ“, „Дан младости“, „Споменици револуције“...</p> <p>- Зна да наведе самостално, бар три противуречности југословенског развоја (једнопартијски систем, самоуправљање, атеизам, одвајање Косова и Метохије од Србије, разбијање Србије) стварање политичких народа (Муслимана, Македонаца, Црногораца...) култ вође, братство-јединство...</p> |
| <b>Друштвена криза и пораз Југославије (пораз Југославије као идеје, политичког пројекта и друштвеног система; разбијање и распад Југославије- ратови у Словенији, Хрватској, Босни и херцеговини; велике силе и југословенска криза- интернационализација сукоба; настанак нових држава;</b>                                                                                                                                                    | <p>- Зна да репродукује дефиницију појмова партија и политичка организација и зна да их препозна на примерима, као и појмове избеглица и емигрант</p> <p>-Зна разлику између једнопартијског и вишепартијског система на примеру Југославије</p> <p>-Зна основне податке о атентату на Зорана Ђинђића, када је био и шта се тада десило (2003)</p> <p>- Зна да наведе главне догађаје</p> | <p>-Зна да именује најпознатије странке вишепартијског система у Србији од 1990/1991: СПС; СПО; ДС; ДСС; СРС; Г17 +</p> <p>-Зна, уз помоћ наставника, да опише циљеве студентских демонстрација и грађанског отпора 90-их година у Србији</p> <p>- Уме, уз помоћ наставника, да анализира податке из демографских података за 1991. и 2001. годину</p> | <p>- Зна ко су: Добрица Ћосић, Ибрахим Ругова</p> <p>-Уме, уз помоћ наставника, да критички анализира спровођење југословенске идеје у пракси</p> <p>- Уме самостално да уочи и извучи закључке из демографских табела из 1991. и 2001. године</p>                                                    | <p>-Зна да опише главне догађаје 90-их у Југославији, да повеже Дејтонску мировну конференцију, којом су се завршили ратови вођени за распад државе, а као последица ратова оформљен је Суд за ратне злочине у Хагу</p> <p>- Уме самостално да критички анализира спровођење југословенске идеје у пракси</p> <p>-Уме да целовито сагледа демографски губитак српског народа у XX –ом веку</p> <p>- Уме да анализира културно,</p>                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |  |                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>последнице распада југословенске државе-демографске,к економске и културне; сукоби на Косову и Метохији и НАТО интервенција 1999,</p> | <p>90-их: (Економска блокада и санкције Србији и Ратови у Југославији (1991-1995): (разбијање и распад Југославије Рат у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, као и сукоби на Косову и Метохији и НАТО интервенција 1999.) -Зна ко су: Фрањо Туђман, Слободан Милошевић</p> |  |  | <p>економско и политичко стање у бившим југословенским републикама кроз анализу дневне штампе</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------|